

ABONAMENTUL
Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40
Nrul de Duminică:
Pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deak Ferencz uieza 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să lu-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

O pildă de energie.

Cerul nostru e fără soare, cerul nostru e întunecat și posomorât. O spadă de arhanghel ni-l'a înseninat o singură dată și un neam întreg a văzut atunci strălucirea de aur a visului său. Și iarăș fulgere l-au brăzdat apoi și iarăș întunec s'a făcut. Ca trîmbe de nesfârșite neguri, trec fără repaos veacurile de pătimire peste noi și nici o geană de lumină în zare spre viitor. Pierdut printre nori, arare dacă ne mai apare visul, — ca o coroană sfâșiată, simbol dureros al măririi noastre străvechi.

Suferințele au stins în noi și cea din urmă licărire din sufletul aspru al străbunilor noștri. Tot mai împovărați de îndoială înfruntăm azi primejdiile întefite ce ne cearcă. Nici o izbucnire a energiei străvechi, nici o urmă a semeției de rasă în luptele noastre. Primim fără bărbăție loviturile ce ni-se dau și rezistența noastră se răsufală toată în protestări de o zi, cărora nu le urmează niciodată o reculegere serioasă.

O moleșeală vinovată ne-a copleșit, acțiunile noastre sânt lipsite de orice tărie și facem impresia că ne apărăm cu gesturi de paralizici. Zadarnic am mai cerca să ne amăgim cu aparente efemere, — luptele noastre au ajuns să semene a svârcoliri neputincioase. Realitatea, neîndurata realitate a situa-

ției în care ne aflăm e cea mai jalnică oglindă a pretinselor noastre succese. Căci poate niciodată noi n'am fost mai părăsiți decât tocmai astăzi, drepturile și libertățile noastre niciodată mai știrbite decât de actualul regim.

Jandarmul a ajuns azi o forță hotăritoare în stat, în fața căreia nu există apel. Spiritul de intoleranță crudă și cinică a găsit în funcțiunea jandarmerească expresia cea mai sintetică a întregului sistem. Jandarmul azi, e ceea ce înțelegem sub „vis major reipublicae”, puterea care resumă dreptul de nelimitată represiune al statului. El hotărăște de viața cetățenilor și supraveghează felul de a funcționa al organismului constituțional în provincie. Jandarmul face alegerile parlamentare, el grijește de bunul mers al autonomiilor comitatense, el hotărăște alegerile congregaționale și tot el alegerile pentru direcțiile comunale. Dacă pentru îndeplinirea atâtor datorii constituționale câte cad în vasta lui sferă de competență, n'ar avea o garanție suficientă în baioneta și cartușiera lui, are la spate toată tabăra de funcționari administrativi, ba are chiar și armata.

De puterea jandarmului s'au sfărmat și se vor sfărma și de aici înainte toate opintirile noastre de organizare, toate luptele noastre pentru drepturi și libertate. Guvernul a descoperit în el arma cea mai proprie a învinge pu-

țina noastră energie, fragila noastră putere de rezistență. Din punctul de vedere al imperialismului maghiar arma aceasta s'a dovedit cea mai efectivă. Cu ajutorul ei națiunile nemaghiare, și în special națiunea română „din Ungaria și Transilvania”, pot fi menținute și mai departe în situația lor de factori neglijabili atât în cumpăna vieții politice din provincie cât și în cumpăna superioară a marilor interese ale statului și monarhiei.

Ori cât de rușinoasă și de desolantă, dar aceasta e diagrama situației noastre astăzi.

Ceea ce ne-a îndemnat s-o desenăm nu e însă durerea ce simțim în fața neschimbatei priveliști de dărăpănare a rîndurilor, nu e sentimentul de revoltă ce ne stăpânește totdeauna când pentru o cruntă lovitură ce primim răspunsul nostru rămâne o neputincioasă și lașă încleștare de pumni neridicați. Nu, ci, în sfârșit, o frumoasă și neobișnuită pildă de energie ce ne vine dela bravii noștri țărani din Galați.

Ne este în cea mai proaspătă amintire sângeroasa crimă jandarmerească ce s'a petrecut în satul acesta oltenesc. Jandarmii au fost și aici în rolul lor constituțional de a reprima cu sălbăcie orice dorință legală a poporului nostru. Au împușcat, au ucis mișelește cetățeni nevinovați, căci s'au știut la

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA

Din curreful unui filolog.

De Sextil Pușcariu.

I.

Articol introductiv.

De filologie ne arde nouă?

Aud, par'că, întrebarea aceasta. Și nu-i greu să-mi imaginez și motivarea ei: Acum, când luarea aminte obștească e îndreptată asupra frământărilor noastre politice, când avem să dăm o luptă crâncenă pentru existența noastră națională, când avem să chibzuim asupra mijloacelor de întărire economică, când trebuie să ne organizăm, etc etc. — ce ne poate spune acum un filolog, care prin acel „unu roman”, pus în fruntea articolului, ne amenință cu o serie întregă de foiletoane?

Satul arde și baba se piaptănă!

Au trecut vremile acelea când toate revistele noastre și chiar și gazetele publicau articole „limbistice”, precum s'a stins aproape cu desăvârșire și generația bătrânilor, care pe lângă meseria lor de avocați, judecători, medici, profesori, etc., erau totdeauna și filologi. De când nu mai trage nimeni la îndoială romanitatea poporului nostru, filologia nu mai are, pentru mulți, farmecul de odinioară, când printr'o etimologie admirabilă în naivitatea ei, fiecare amator se credea dator să contribuie cu o dovadă nouă pentru obârșia noastră ro-

mană. Rostul acelor vremi s'a încheiat, ultimul latinist — badea Cârțan — a ajuns o figură de comedie.

Scoasă din mâna diletanților, filologia a devenit și la noi, ca aiurea, o știință care nu putea fi urmată decât de cei cu pregătiri speciale.

Astfel ea a încetat a mai fi un motiv de discuții obștești și, învâlită în giulgiul rece al științei, fu surghiunită din foile noastre periodice, în coloanele publicațiilor de specialitate.

De sigur că ar fi deci ridicol acel filolog care ar încerca sa-și etaleze astăzi, sub cele două dungi ale foiletonului unui ziar, tot bagajul său științific, cu aparatul complicat de termeni teinici, de citațiuni și de note.

Și totuși, Filologia nu-i alta decât studiul limbii, iar limba ce-o vorbim nu poate fi numai partea de moștenire rezervată câtorva erudiți, ci e o comoară ce ne-au lăsat-o tuturor părinții noștri. Răceala interesului obșteșc pentru chestiuni de limbă nu e firească, ci se explică mai mult prin tirania monopolului ce l-au pus filologii de profesie asupra ei.

Apocope fiecare individ, oricare i-ar fi cultura și pozițiunea socială, se simte atras printr'o putere naturală de a-și da seama despre tainele acelu minunat fenomen care se cheamă limba sa. Pretutendeni putem constata o plăcere de a discuta și de a-și da seama despre acel ceva, ce se naște în momentul când voiești să comunici altuia gândurile tale. Inte-

resul pentru limbă izvoarește dintr'un simț firesc, precum dorința de a asculta o cântare, de a ceti o poezie sau de a rătăci prin potecile unei livezi înflorite, se naște tot dintr'o aplecare înăscută în om.

Mai ales cu simțul pentru natură mi-se pare că se poate asemăna simțul, înăscut în noi, pentru limbă.

Ajungând la malul unei vâlcele ce șerpuește printre colnicele verzi ale unei câmpii, un general se va gândi, poate, „ce poziție bună, de-a-mi așeza aici rezervele. În caz de războiu”, unui industriaș îi va veni gândul: „puterea acestei ape s'ar putea întrebuința pentru o fabrică”, iar Bulgarului îi va da în minte că locul acela s'ar potrivea minunat pentru o grădină de zarzavaturi. Cei mai mulți dintre noi nu vom avea însă asemenea gânduri, ci oprindu-ne la malul inverzit al pârâiașului, ne vom lăsa răpiți de frumusețea spectacolului natural, vom simți numai o îndestulare nedefinită, o satisfacere a setei noastre înăscute de a admira natura.

Tot astfel e cu limba. Numai puțini sânt cei ce o cultivă din punct de vedere economic, dându-și seamă că ea e unul dintre cele mai importante mijloace de trai, e banul în naftă cu care plătim împărțirea gândurilor noastre. Cei mai mulți, când vor izbuti să găsească cea mai fericită expresie spre a-și înbrăca o idee, nu vor avea senzația că și-au plasat bine un capital moștenit, ci vor simți numai plăcerea de a-și fi satisfăcut setea înăscută, de a întrebuința nu numai o expresie potrivită, ci și frumoasă.

adăpost de orice răspundere. Ne arde încă flacăra de revoltă ce ne-a aprins crima aceasta în suflet și-i va fi torturând cu atât mai viu pe consetenii nefericitelor victime. Dar în sufletele acestor țărani aspri durerea a scormonit mai adânc ca niciodată în sufletul păturei noastre de cărturari. Din substraturile tainice ale sufletului românesc genuin a țîșnit un val de minunată energie, care am dori să se reverse cu prisos peste întreaga românie din Ungaria. Ca luminați de-o putere magică, sub impulsivitatea semeției de rasă renăscute, acești țărani simpli și drepti, au găsit mijlocul de luptă cel mai nobil, cel mai superior și totodată cel mai energic și demn în situațiunea noastră de opresiune. Și acest mijloc nu e de loc miraculos, ci dimpotrivă e cel mai simplu cu putință, pentru că e singurul demn de conștiința națională a unui popor.

Căci iată ce-au făcut. Dupăcum am arătat în numărul nostru trecut, subprefectul Bisztray, autorul moral al crimei, a venit ieri, Joi, din nou în comună pentru a „conduce” alegerea de primar. Dar — desigur pentru a învedera încă o dată curățenia misiunii constituționale ce îndeplinește, precum și pentru a sfida cu'n cinism propriu numai slujbașilor din Ungaria durerea țărănimii române — n'a voit nici de data asta să respecte voința alegătorilor, ci a candidat iarăș oameni de-ai stăpânirii. Și poporul din Galați, pentru a nu da prilej la o nouă vărsare de sânge — ce fără îndoială s'ar fi făcut cu multă acuratețe — a hotărît să nu voteze. Poporul din Galați ne-a și dat măsura ideală a puterii sale sufletești, căci nici un alegător nu s'a prezentat la alegere, așa încât, în lipsă de votanți, alegerea nici nu s'a putut ține.

Simțul pentru limbă, pe cât e de ușor de constatat existența lui, pe atât e de anevoios de definit. În loc de a încerca să-l analizez la acest loc, voi aduce un exemplu care-l ilustrează foarte bine și pe care am avut ocazia să-l mai citez la alt loc.

Am un nepot de treisprezece ani, care până acuma a umblat numai la școli străine, n'a învățat deci nicăiri limba română din cărți. Astăvară, luându-l la vânat, a împușcat o păsărică de mărimea unui sturz. Nu cunoșteam până atunci acest soi de păsări. El știa însă că ungurește îi zice *farkasmadár*, iar Românii de prin părțile locului îi zic „lupșor”.

„De ce i-or fi zicând *lupșor*?” m'a întrebat, „căci n'are nici o asemănare cu lupul”.

I-am răspuns, că nu știu și că cel ce i-a spus mai întâi astfel, va fi găsit probabil vre-o asemănare între pasăre și lup, pe care noi, astăzi, n'o mai putem iscodi.

„Nu cred”, mi-a zis. „Eu cred că numirea asta i-a venit din limba ungurească. Vezi ce coadă lungă are? Ungurii i-au spus, „pasărea cu coadă lungă” (*farkas madár*). Dar la Unguri *farkas* înseamnă și „lup”, așa că Românii n'au făcut alta decât să traducă termenul unguresc, pe care nu l-au înțeles bine”.

Cazul e autentic. Și e indiferent dacă explicația nepotu-meu e corectă sau nu. Ea e însă o dovadă vădită de existența unui simț al limbii, la un copil, care în momentele acelea era foarte preocupat de izbândeale sale de vânător.

Exemplul acesta tipic ne arată, însă, că pe lângă preocupări de natură estetică, simțul

Repetăm: din amarul și durerea acestor țărani simpli și cinstiți s'a plâsmuit ieri pentru luptele noastre o minunată și de mult așteptată dovadă de energie. Ne gândim la marile succese ce am putea să obținem, dacă acea mândrie rănită a țărănilor din Galați s'ar putea trezi odată și în inimile noastre ale tuturor. Ne gândim la frumoasele învățăminte cu cari ar putea să se aleagă din acest *exemplu de ideală rezistență pasivă* — închipuiți-vă rezultatele unei rezistențe active la fel de ideală! — pătura noastră prețesească și cea învățătoarească în situația lor desolată în care au fost puși prin bucătura de pâine ce le-a aruncat-o acelaș regim nelegiuit.

Să privim cu toții cu o sinceră admirație pe țărani din Galați, căci ei vin să ne redea credința în virtuțile sufletului românesc, dimpreună cu speranțele într'o renaștere a energiei și semeției nobile a rasei noastre latine — și să cinstim pilda acestor inimi genuine, învățând din ea totul pentru organizarea, consolidarea și întărirea luptelor noastre somnolente.

Moștenitorul de tron de pre Ungaria. Înainte de a părăsi Budapesta, arhiducele Francisc Ferdinand a primit în audiență pe ministrul-președinte Khuen-Héderváry, întreținându-se cu el vreme de un cias. Moștenitorul de tron a făcut cu acest prilej câteva declarații, cari dovedesc că e în curent cu tot ce se petrece la noi.

Semioficiosul «P. Lloyd» spune că arhiducele ar fi zis:

»Ungaria, dacă va acorda monarhiei și armatei tot ce e absolut necesar pentru menținerea poziției de mare putere a monarhiei, își va recâștiga marea vază și strălucirea prestigiului politic, care a fost puțin întunecat în anii din urmă».

limbei mai cuprinde în sine și o tendință de a scruta multe din problemele pe care le urmărește filologul în cercetările sale.

Dacă e adevărat că în cei mai mulți dintre noi există, în mod instinctiv, aplecarea de-a ne da seama despre problemele limbei ce o vorbim, că tendința de-a vorbi frumos corespunde unei aplecări firești în noi, atunci nu poate fi de prisos îndemnul urmărit de mine prin seria de articole ce-o încep azi.

Ori care ar fi preocupările noastre momentane, ori cât de vitale problemele ce trebuie discutate în foile noastre periodice, foiletonul e rezervat — și trebuie să fie așa — pentru chestiuni în afară de lupta militantă. Omul e o fire complicată, în sufletul lui sânt cerințe cari pot fi potolite, pentru moment, în toiul altor preocupări ce-l pasionează, dar cari nu vor fi absorbite niciodată cu totul de ele. Setea după frumos și dorința de-a ști și de-a cunoaște lucruri nouă, își cer totdeauna drepturile lor și ele trebuie hrănite zilnic prin foiletonul unei gazete care e, pentru o mare parte din public, singura lectură.

Articolele ce se vor publica în mod periodic sub titlul colectiv ce l-am ales, voesc să satisfacă o parte a acestei trebuințe.

Sânt în situația deosebit de favorabilă și atât de rară, ca, redactând Dicționarul Academiei, să-mi treacă pe dinaintea ochilor întreg tezaurul lexical al limbei noastre. Din sutele de mii de extrase din autorii români din toate timpurile, se închiagă încetul cu încetul imaginea adevărată a bogăției limbii noastre, se

Declarațiile aceste, în care e vizat fostul guvern coaliționist, a făcut senzație în cercurile politice și a fost viu comentată și — reprobata. Guvernul a și grăbit numai decât să publice un nou comunicat, în «Bud. Napló», în care se spune că moștenitorul de tron ar fi zis:

»Bunul renume al Ungariei a cam suferit înaintea Europei. Acest bun renume trebuie recâștigat. Recâștiga nu se poate însă numai dacă națiunea ungară va da dovadă de maturitate politică, acordând cele necesare pentru menținerea poziției de mare putere a monarhiei. Meritul acesta îi va fi recunoscut de toată lumea...»

»P. Lloyd» nu mai revine asupra comunicatului său, fapt care vorbește destul de elocvent.

Di Dr. Iuliu Maniu despre partid. Ziarele din România publică următoarea telegramă datată din Budapesta:

Interviewat de un redactor dela «Keleti Értésítő», fo-tul deputat român Iuliu Maniu a făcut următoarele declarațiuni:

«Opinia publică românească e unanimă în a aproba tendințele și tactica partidului național.

La ultima ședință a comitetului executiv, la care fuseseră convocați 80 membri, 46 s'au prezentat, iar 30 au făcut cunoscut prin scrisori că aderă la hotărârile ce se vor lua. Aceasta poate servi politicianilor unguri ca dovadă de unitatea de vederi în rândurile Românilor.

Cât despre apropierea Românilor de Maghiari, politicianii unguri au putut vedea că și în această chestiune nu e nici o discordanță în sânul partidului și că chiar acei cari credeau în posibilitatea unei acțiuni în acest senz, s'au incredințat că pentru moment e exclusă împăcarea dorită de ei...»

Cu declarațiile d-lui Maniu privitoare la «Tribuna» ne ocupăm în altă parte a ziarului.

Copii »agitatori«. De nenumărate ori s'a dovedit lipsa de seriozitate a procurorilor unguri, în sentințele ce le aduc contra naționalităților în procese de agitație. Felul cum se condamnă a-

vădește partea de prinos adusă de fiecare gânditor la îmbogățirea acestei limbi.

Dar un Dicționar nu e, și nu poate fi, o operă la îndemâna mulțimei. De obicei deschidem dicționarul numai atunci; când dorim să ne informăm asupra înțelesului precis al unui cuvânt neobicinuit sau, mai rar, asupra originii cutărei vorbe. Bogăția reală a limbii n'o formează însă aceste cuvinte rare, ci tocmai cele uzuale, cari prin deasa întrebuintare în graiul zilnic au ajuns să poată exprima, într'o frazeologie colorată, cele mai nuanțate și subtile idei.

Crezând că ar fi păcat ca toată comoara aceasta să rămână îngropată în volumele unei publicații menite, prin natura ei, a nu fi cetită, voi scoate, rând pe rând, la iveală ceea ce mi-se pare vrednic de a fi cunoscut de toată lumea, sau ceea ce mi-se pare interesant de a fi relevat. Astfel se vor putea populariza expresiile cele mai fericite ale limbei noastre, va putea ajunge bun comun ceea ce a fost întrebuintat numai incidental și astfel vom avea, cred, ocazie să pătrundem puțin câte puțin și în tainele limbei noastre.

Fără cea mai mică pretenție de a face știință, fără savanțlăcul rece al citațiunilor și al termenilor tehnici! Numai puțină știință popularizată.

Poetul Heine, întrebat fiind, care limbă crede că e mai bogată, cea germană sau cea franceză, a răspuns, că mai bogată e de sigur cea germană, dar că cea franceză apare cu mult mai avută și mai colorată. Căci Fran-

cest fel de delict a ajuns să fie de-a dreptul caraghios, căci nu e lucru de toate zilele să vezi copii de școală condamnați la temniță și sute de coroane amendă.

Recentul caz al tribunalului din Pressburg va rămâne însă de pomină, căci ne îndoiim că i-se va găsi pereche în istoria jurisdicțiunii din secolul al douăzecilea.

Cazul s'a întâmplat în Modor, comună slovacă din comitatul Pojon. Înainte de alegeri, învățătorul satului a adunat o ceată de vr-o șaizeci de băieți și a intrat cu ei în curtea școlii. Ajunși aci, copiii neastâmpărați și poate pătrunși și ei de însemnătatea companiei electorale au început să strige: *Nach zie slovincina! Nach zhina madarzina!* (Trăiască slovacimea! Crape ungurii!)

Cineva a făcut arătare contra învățătorului și curtea cu juri din Pressburg l-a condamnat pentru agitație la patru luni temniță și o sută de coroane amendă. Sentința a fost apelată la curtea de casație și aceasta a confirmat-o la rîndul ei.

Faptul acesta a consternat întreagă populația slovacă și unele ziare ungurești — afînd gluma cam grosolană — o comentează punând câteva întrebări originale:

»Poate-se trezi în sufletul copiilor o ură atât de puternică ca să zguduie din temelii liniștea publică? Din învățarea de buche și creșterea în credința strămoșilor a poroșilor slovace, poate isvorî oare vr'o primejdie pentru ungurime? Și dacă sute de ploduri slovace vor răzni din răspuseri: »Să crape ungurimea!« — găsese-va un singur ungur pe care să-l lovească »dambla« pentru asta?

Opinia publică și o cuminte curte cu juri nu poate da la întrebările acestea decât un răspuns negativ. Căci evident, agitația nu poate fi atribuită unor copii minori, cari stau pe băncile școlilor primare. Agitația se face prin adunări sau tipăriți, iar unei adunări de copii nu-i poți zice adunare. Cu toate acestea curtea cu juri din Pressburg a renunțat la atributul de cuminte și prin sentința sa necumpănită încearcă să sfideze opinia publică...

Tu zici...

Delegațiunile. În ședința sa de ieri delegațiunea ungară a adoptat și ea proiectul de indemnizare depus de guvernul comun și astfel delegațiunile au fost ajurnate până către sfârșitul lunii Ianuarie 1911.

cezul își cunoaște avuția limbii sale și face uz de ea, întreagă, în vorbirea cea de toate zilele, pe când Germanul se restrânge la o mică parte a tezaurului său lexical și numai scriitorii cei mari îl întrebuințează în toată măreția lui.

Noi ne asemănăm, în privința aceasta, cu Germanii. Cât de mari sînt bogățiile limbii noastre, de care nu facem uz, nici în graiul zilnic, nici chiar în literatură! Tezaurul nostru lexical, pe care nu-l cunoaștem decât în mică parte, e deosebit de bogat, expresiunile frumoase și precise sînt foarte multe, iar subtilitățile sintactice și stilistice, care nu sînt imaginabile în altă limbă, fac să ne putem exprima chiar cele mai subtile nuanțe ale gândirii.

Mai ales mă gândesc să relev acele expresiuni proprii limbii noastre, care îi dau acesteia o mlădioșie deosebită și care sînt un produs al graiului nostru național.

Astăzi, când și în literatură s'a stabilit principiul sănătos să ne ferim de imitație și de importarea formelor exotice și să căutăm să ne manifestăm cu partea noastră originală, să dăm ceace a ieșit din suflet românesc și s'a resfrînt prin prisma particularităților noastre etnice, — astăzi e nevoie ca și forma în care se prezintă scrierile noastre, limba, să aibă înfățișarea neaoșe românească, să fie produsul mentalității noastre genuine.

Imi închipui că în felul acesta voi putea contribui, într-o câtva, și la îndreptarea unui rău ce dăinuiește la noi. În școlile noastre, cel puțin în clasele inferioare, în învățământul limbii române se urmează și azi vechea tra-

„Adaos“ la „răsunetul“ lui Șuluțu

sau

Cum discută un „președinte venerabil“?

De Dr. I. Lupaș.

În numerii 247 și 248 ai „Tribunii“ din 1910 am publicat trei articole, analizând în mod documentat, liniștit și demn broșura clandestină, scrisă de președintele Asociațiunii, Iosif Sterca Șuluțu.

Aceste articole nu urmăreau decât scopul de a arăta publicului cititor, la ce mijloace ordinare poate să recurgă și la ce moravuri literare condamnabile poate să se preteze un „venerabil președinte“, când judecata îi este întunecată de patimă.

Ori cine își va fi luat osteneala să citească cu atențiune acele articole, imposibil să îi găsit în ele vre-un cuvânt de batjocură, scris din parte-mi la adresa numitului președinte sau a înaintașilor săi.

O singură batjocură și rușine se poate citi din acele articole, dar aceasta nu o cuprindeau șirele mele, ci o învedera într-un mod nespuse de mălmitor pentru orice Român cu simț, însuși fapta neiertată, intriga dlui Șuluțu, despre care se dădeau acolo simple informațiuni obiective și exacte.

Toți cititorii vor fi văzut, că tonul articolelor mele era absolut științific și academic.

Drept răspuns la această discuție științifică erascibilul Șuluțu a crezut, că e compatibil cu demnitatea sa de „istoric consumat“ și de „președinte venerabil“, să verse asupra mea prin coloanele popășului „Drapel“ (numerii 129 - 134 din 1910) o adevărată Niagara de insulte murdare, palavre și sicofanterii băbești, câte a putut culege de pe stradele Sibiiului.

De când există tipar în lume, nu cred, să se mai fi amestecat într-o discuție științifică atâta șgură de trivialități și de netrebnicii stilare. Dacă țiganii ar dispune și ei de un „organ național“ în părțile Lugoșului, vaivoda lor de sigur ar pedepsi cu asprime pe cel ce ar fi îndrăznit să dea loc în coloanele acelui „organ național“ unei diatribe, atât de vulgare și execrabile cum este cea scrisă de dl Șuluțu și publicată de dl Branișce, (ori acesta a fost iarăș „în voiaj“?)

Dar ce să mai zici? „Drapelului“ i-a fost dat să ajungă, și în privința aceasta, recordul cel mai puțin demn de invidiat. Strașnic suc-

ditie, care e cel mai bun mijloc de a nimici interesul tineretului nostru pentru limba lui maternă. Copiii trebuie să învețe, după formula adoptată din gramatica latină, noțiuni gramaticale care nu le servesc la nimic, să memorizeze reguli, pe care abia le pot pricepe și pe care nu ajung în situația de a le aplica, căci aplicarea corectă a regulilor graiului lor nu le-o poate da gramatica, ci numai pătrunderea în însăși firea limbii. Câte paradigme absurde n'am înmagazinat în mintea noastră! La ce bun toate acestea? Sînt sigur, că dintre cititorii acestor rânduri nouăzeci la sută nu vor ști declina, la plural, combinația de cuvinte: *mama mea a doua*, dar sînt tot atât de sigur, că nici unul din ei nu va da greș când, în vorbire, va veni în situația de a întrebuința, sub o formă sau alta, aceeași expresie.

Din exemplele ce le voi aduce în articolele următoare se va vedea cu prisos, cât de puțin românească e gramatica ce-o învățăm în școale și cât de sărăcicioase sînt granițele între care se închide. Mă mîngăi chiar cu nădejdea, că interesul pentru limba noastră, înăbușit prin gramatica învățată în școli, se va deștepta în unul sau altul dintre cetitori.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Elz. Poarta II.

Consultații dela orele 8-12 a. m. și 3-6 d. a.

ces, nu-i vorbă, și mai presus de toate: foarte onorific pentru dl Branișce, care ne-a dat prin aceasta o dovadă mai mult, că dsa este omul succeselor repezi, sigure și depline, nu numai în campaniile electorale din Banat, ci și în patrocinarea „venerabilității“ sale șuluțo-cărpinișene.

Nu voi reflecta aici la grațioasele epitete, pe cari nemeșul din Cărpiniș mi-le aruncă cu atâta dărnicie: „falsificator, mincinos, mistificator, mizerabil, laș, matur de casa nebunilor“ și alte asemenea floricele, din cari cititorul cu judecată va putea să cunoască *întreagă podoba unui suflet nemeșesc și toată splendoarea, bunătatea și nobleța unui caracter „venerabil“.*

Ci mă mulțumesc a zice cu evanghelistul: „Omul bun din visteria cea bună a inimii sale scoate cele bune și omul cel rău din visteria cea rea a inimii sale scoate cele rele, căci din prisosința inimii grăiește gura lui“. (Ev. Luca VI, 45.)

Știu, că ceice cunosc pe dl Șuluțu mai de aproape, au idee de vanitatea lui și de valoarea cuvintelor lui. Mulți dintre aceștia m'au îndemnat, să nu mai răspund nimic la scârboasa lui diatribă și au încercat să-l scuze cu bătrânețele-i înaintate. Era cât pe aci, să mă las înduplecat, dar în urmă răsfoind iarăși paginile scrise de acest „venerabil“, am aflat, că el și înainte cu mulți ani, era tot atât de lipsit de scrupule în discuțiile și polemicele sale *pseudo-istorice*, cum s'a manifestat și de astădată împotriva mea. La 1908 scria în „Gazeta Transilvaniei“ despre un preot român, îmbătrânit în cinste, sub titlul acesta: „Un popă mincinos și impertinent“ (cf. „Tel. Rom.“ nr. 14 din 1909).

Fericitului întru pomenire episcop Nicolae Popea i-a aruncat într-o notiță scrisă cu cerneală la pag. 125 a cărții sale vorbele: „Boule! Boule!“ Baritiu, care ne comunică această necuviință a d-lui Șuluțu, la pag. 21 a broșurii în care-l „scărmană“ pe Măria Sa, adaugă la această notiță următoarele rânduri: „Nu zic ba, ca mâne mi se poate întâmpla și mie, ca criticul (adică: Șuluțu) să mă întâmpine și pe mine cu acel compliment *preu usitat la nemeșimea din Ardeal*: Boule! boule, sau mai amplificat: Te ökör, szamár, ostoba, buta Vankuj oláh!“

Baritiu de sigur își va fi cunoscut bine contimporanul și va fi știind, de ce este acesta capabil. Astfel umilit subsemnatul, după povoiul de *insulte nemeșesti*, ce s'a revărsat asupra mea din condeiul d-lui Șuluțu și prin generozitatea d-lui Branișce, am totuș marea mîngăiere, de a fi ajuns într-o societate foarte aleasă. Trebuie să mărturisesc, în toată sinceritatea inimii mele, că prefer să fiu bou sau măgar sau chiar „matur de casa nebunilor“ în societatea lui Baritiu și a lui Popea, decât om învățat, „istoric“ sau „președinte venerabil“, alături de domni Șuluțu și Branișce!...

M'am gândit mai departe, între cititori se vor găsi mulți, căți n'au avut vreme să citească memoriile lui Șuluțu — și n'au pierdut nimic prin aceasta! — ori n'au avut prilej să-l cunoască altfel, decât după reclamele bombastice și umilate, cu cari dl Branișce avea obiceiul să însotească apariția oricărei săcătuiri de broșură, ieșită din condeiul lui Șuluțu, pe care îl prezenta cu orice ocazie drept: „Exemplu tinerilor“ (Trist exemplu! prea înțelepte d-le Branișce!)

Aceste considerațiuni m'au îndemnat să culeg din pleava divagațiilor năstrușnice, cu cari Șuluțu a decorat atâtea coloane ale „Drapelului“, tot ce s'ar părea, că are ceva comun cu istoria în general, sau în special, cu chestiunea sulevată în „Tribuna“.

Din înșirarea simplă, ce va urma, se vor învedera încă odată procedurile de discuție, probitatea de cugetare și simțire a „venerabilului“. Și lumea românească, cu scaun la judecată, va fi pusă în situația de a cunoaște mai bine, pe cine a ales odinioară și pe cine *tolerează* astăzi în scaunul de președinte al celui mai înalt așezământ cultural, ce-l avem al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“.

Di Maniu ne dă satisfacție.

«Tribuna» și conferența comitetului

În ciuda desmințirilor noastre categorice că la conferența din Budapesta n'a fost invitat nimeni dintre cei din jurul «Tribunei» — «prieteni» noștri continuă să spună că d-lui Dr. N. Oncu i-s'a trimis o invitație colectivă, în care este rugat să invite și pe alții. În Arad circulă chiar o pretinsă scrisoare a d-lui Dr. Vasile Lucaciu, în care se zice că la conferența din Budapesta au fost invitați și părințele R. Ciorogar, dl S. Raicu, S. Bocu și alții.

Pentru a pune odată pentru totdeauna capăt acestor svonuri neîntemeiate, publicăm invitația ce a primit-o dl Dr. N. Oncu.

«Pentru consultare și deliberarea asupra multor cauze de importanță invităm pe Doamii membri ai comitetului partidului național român executiv la ședința care se va ține în Budapesta Hotel Corn de vinat în 19 Dec. a. c. la 10 oare ant. merid. cu următoarele

Ordine de zi:

1. Raport asupra situației politice.
2. Raportul comisiei de 21 în legătură cu alte cauze a zărelor org. publicit.
3. Eventualele propuneri.

Băsești, la 9 Decembrie 1910.

ss. G. Pop,

ss. Dr. V. Lucaciu.

D-lui

Dr. Nicolae Oncu, adv. și direct. de bancă

Arad.

Unde e vorba aici și de «cei din jurul Tribunei»? Au fost invitați, ca la conventicolul dela «Vass», numai membri comitetului executiv, dar «prieteni» noștri au dus cu ei și un însemnat număr de nemembri, ca să fie mai mulți la votare.

Invitarea o poate vedea oricine în redacția noastră.

«Conflict pur personal.»

După conventicolul dela «Vass», căruia i a premers o campanie clandestină purtată în scrisori, asupra «Tribunei» s'a descărcat un potop de bănueli. «Drapelul» din Lugoj a «bătut alarm» acuzându-ne că am trecut în tabăra dezertorului Mangra; nervozitatea sa, dl Aurel C. Popoviciu, a fost pus la cale pentru a ne acuza, într'un lung articol mistic, că am încheiat pact cu Jezsenszky să sdrobim partidul național; în scrisori adresate tuturor prietenilor și colaboratorilor noștri am fost acuzați că trădăm cauza națională și că noi am schimbat, intenționat, terminul conferenței electorale din Arad pentru a zădărnici lupta electorală.

Toate aceste acuze au fost susținute de «prieteni» noștri și în conferența dela Budapesta (dl Branisce a vorbit el singur un cias întreg și a spus... puțin de tot) și, indusă astfel în eroare, conferența a adus cunoscutul concluz de «dezavuare»...

N'au trecut nici zece zile dela conferență și iată că însuș dl Dr. Iuliu Maniu vine să ne dea satisfacție deplină. Interviewat de un redactor dela «Keleti Értésítő» asupra situației, dl Dr. Iuliu Maniu a atins chestia «Tribunei» și a făcut următoarele declarații (telegrama ziarelor românești din România.)

«Incidentele ce s'au ivit în partid și în presă au un caracter pur personal. Niște tineri au atacat pe oameni cu experiență îndelunga'ă și pe fruntașii partidului, fără însă ca aceiași tineri să fie în stare de a aduce un program nou.»

Adică tot «alarmul» (de ce o fi zicând oare dl Dr. Branisce «alarm», când toată lumea românească zice «alarmă»?) cu tradarea noastră a fost minciună. Conflictul n'a fost conflict de principii, ci conflict de caracter «pur personal.»

Și de dragul unor ambiții jignite, de dragul unor susceptibilități bolnăvicioase, împotriva criticii noastre pornite din cele mai curate sentimente, a fost mobilizat întreg comitetul național, proclamându-se împotriva noastră războiul de exterminare cu orice mijloace!

Zece zile după conferența din Budapesta, dl Maniu e nevoit să recunoască netemeinicia învinuirilor prin cari a fost sedus și D-sa și să declare că singura vină a zărelui nostru e că a îndrăsnit să critice câțiva «fruntași»...

«Prieteni» noștri cari au pornit campania aceasta murdară împotriva «Tribunei» avea-vor oare curajul să tragă concluziile logice din constatările aceste irecuzabile?

Aderențe.

Primim următoarele:

Onorată Redacțiune, La conferența din 19 c. a comitetului vostru național am fost invitat și eu, dar nu m'am dus, că sint deja scribit de pozările deșerte. Când am citit însă rezoluțiunea surprinzătoare, ce n'am presupus să se aducă, mi-a părut rău că nu m'am dus, pentru a protesta contra atentatului la viața acelui ziar, care ni-a renăscut și în spirit și în limbă. Primiți, etc.

Constantin Lucaciu, preot român.

Berlin, 29 Decembrie.

În drum spre Berlin am citit cu mare mulțumire articolul «Mons meg». Vă zic, înainte cu bărbăție pe aceasta cale care este a cinstei, prin urmare cea adeverată.

Dr. Alexandru Marta, avocat.

Bucium, 28 Decembrie.

Onorată Redacție! Dați-mi voie, ca din prilejul atacurilor, ce s'au îndreptat de-un timp încoace în contra valorosului D-voastre ziar, să-mi exprim și eu pe calea aceasta sentimentele de indignare pentru marea nedreptate, ce Vi-se face.

Într'adevăr sufletul mi-se umple de intristare, când văd, că enormele sacrificii cari le-ați prestat în decursul acestor patruzeci și cinci ani pentru apărarea și deșteptarea oropsitului nostru neam, sint răsplătite cu intrigi și calomnii, chiar din partea acelora, cari în cel dintii rînd ar trebui să vă fie cei mai mari sprijinitori și binevoitori.

Cu toate aceste nu descurajați! Poporul românesc pentru care a-ți singerat și ostentit atîta, e de partea D-Voastră. El știe prețui mai bine munca și jertfele D-Voastră, decît «domnii săi».

Deci cu curaj înainte pe calea apucată; nu cedați nimic; căci dreptatea e pe partea D-voastră. Din parte-mi vă promit tot sprijinul posibil; rămînîndu-Vă și în viitor, ce-am fost în trecut: cel mai mare și mai credincios aderent al «Tribunei», care este cel mai bun, mai energic și mai însuflețit ziar românesc din această patrie.

În urma acestora Vă rog să binevoiți a primi încredințarea distinselor mele stime și considerațiuni.

Marian Sasu, Inv. dir.

Scrisori din București.

Un monument lui Anton Pan. — Noua reformă financiară. — Victimă a serului Ehrlich. — Profesorii casei princiare.

București. 15 Decembrie.

Nu de mult zărele au publicat un apel al unui bătrîn prieten al lui Dimitrie Bolintineanu, care arăta importanța acestui poet în istoria dezvoltării noastre culturale, serviciile pe care le-a adus culturii românești, tributul scump ce l-a dat ideii patriotice și uitarea în care a fost lăsat de generația actuală Bătrînul prieten al poetului arăta nedreptatea ce se face lui Bolintineanu și cerea să i-se ridice un monument. Apelul lui scris în stil avîntat al vremurilor de altă dată n'a avut nici un răsunet. Nu știm dacă s'a făcut ceva pentru eternizarea memoriei lui Bolintineanu, ale cărui versuri nsoirite de cea mai curată dragoste de neam a trezit și a înărit conștiința națională a bătrînilor noștri înaintași.

Soarta lui Bolintineanu au avut o și alți scriitori și bărbăți cu merite nepieritoare pentru cultura noastră. În schimb stătea statui ale bărbăților politici s'au ridicat la toate colturile de stradă. Deși meritele acestora nu vor fi mai mari decît ale scriitorilor. Mormântul lui Anton Pan zăce uitat în părașină în curtea bisericii Lucaci din București. Abia se mai cunoaște locul unde s'a mutat cu jale în cel mai din urmă an cel ce în cărțile sale iscătește Anton Pan. Ni i un semn de aducere aminte nu atrage atențiunea vizitatorului că acolo și-a ales căcașul de veșnică odihnă un scriitor mare, un spirit larg și atîta de înțelegător al vremii și al oamenilor din timpul cat a trăit. Nici un semn de aducere aminte pentru acela, care în forma ușoară a glumei a sbiciuit păcatele societății contemporane cu dănsul, în istorioare de o rară frumusețe a căutat să deie pîlde pentru viață, a căutat să înalte sufletul contemporanilor săi, a răspândit gustul de citit românește al unei societăți, care se zbătea încă în lanțurile influențelor străine de tot felul.

Lăsînd la o parte meritele lui pe terenul muzical — chiar melodia lui «Dășteaptă-te Române» este a lui — aici, în răspîndirea dragostei de carte românească trebuie căutat meritul cel mare al popularului scriitor Anton Pan, care cu toate schimbările aduse de vreme se citește și azi cu aceeași plăcere. Cine nu apreciază calitățile din Povestea Vorbei sau călătoria lui Moș Abu? Cine nu apreciază comoara de proverbe adunată de aceasta sîrguitoare albină? Trebuia deci un semn de aducere aminte pentru mormîntul lui Anton Pan.

Zilele acestea s'a constituit, sub președinția de onoare a d-lui Haret, ministru al școalelor, un comitet pentru adunarea fondurilor necesare ridicării unui monument lui Anton Pan. S'au lansat liste de subscripție, cari se crede că vor fi acoperite în curînd spre a se eterniza în bronz amintirea marelui scriitor, care a fermecat anii copilăriei noastre prin scrierile lui atîta de spirituale și moralizatoare în acelaș timp.

La Cameră s'a depus proiectul pentru înființarea impozitului pe venituri, proiect întocmit de dl ministru al finanțelor Em. Costinescu. Alcătuirea acestui proiect, care formează astăzi obiectul de discuție al întregii prese din țară, constituie un însemnat eveniment în istoria financiară a României. În trecut s'au putut face legi, cari să dea rezultate mai mult sau mai puțin satisfăcătoare pentru tezaurul public, dar toate aceste reforme priveau numai un anumit domeniu, nu cuprindeau întregul sistem financiar, nu porniau dela o concepție unitară a întregii concepții financiare.

În asemenea condițiuni vedeai conviețuind impozitul personal egal pentru toți cu impozitul fonciar, care se evalua proporțional mai mult la țărani decît la marii proprietari. Averile imobiliare purtau toate taxele, pe când averile mobiliare erau scutite de taxe. Această stare de lu-

Dési Mór

GLUJ—KOLOSJAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale
de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doamnă.

!! Dési vopsește, curățește !!

cruri nu mai putea dăinui. O reformă radicală trebuia să se facă. Toți o recunoaștem aceasta. D. Emil Costinescu, după îndelungate studii, a venit acum cu un proiect, care aduce această dorită reformă, cu reforma impozitului progresiv pe venit. Sistemul adoptat de ministrul român de finanțe este nou și original în același timp. Nu se aseamănă cu nici unul din sistemele adoptate în alte țări. Superioritatea acestui sistem stă în simplitatea mecanismului lui. Veniturile se adună și totalului obținut i se aplică o scară progresivă, care merge de la unu la sută pentru maximum de 400 de lei și 450 la sută pentru veniturile, cari trec de 50,000 de lei. Afară de acestea sânt prevăzute supra-taxe pentru anumite venituri. Aceste taxe sânt mai ridicate pentru veniturile, cari, prin natura lor sânt mai sigure. La țărani nu se taxează decât ceea ce câștigă în afară de trebuințele pentru întreținerea lor și-a familiilor lor.

Creșterea la stabilirea veniturilor, precum și încercări de fraude se vor face de sigur la început. Legea prevede însă amenzi aspre pentru aceia, cari vor căuta să se sustragă de la dispozițiile ei. După calculele făcute, veniturile se vor urca, deși au fost scăzute impozitele pentru cei săraci, cu vre-o 36 milioane și jumătate de lei.

La diferite spitale din țară au început a se face experiențe cu serul Ehrlich. Aceste experiențe au dat până acuma rezultate satisfăcătoare. La spitalul Brâncovenesc, ca și la celelalte spitale din București avem de înregistrat o mulțime de cazuri în cari injecțiile cu serul Ehrlich au dat rezultate îmbucurătoare. Reclama cea mare a făcut însă ca pacienții să se adreseze și unor doctori nepricepuți, cari au pricinuit moartea clienților lor. Un caz s'a petrecut zilele acestea. Un arăndaș din Râmnicul-Sărat, anume Petre Nică, s'a adresat unui astfel de doctor, care i-a și făcut o injecție, însă după patru ore a murit, neputând să suporte durerile.

Familia princiară română a luat ca profesori de limba și literatura română pe domnul G. Adamescu, profesor la liceul sf. Sava și la școala normală a societății pentru învățarea poporului. Distingul profesor va preda ore de limba și literatura română Principelui Carol și Principesei Elisaveta. Pentru instrucția în limba română a Principesei Mărioara și a Principelui Nicolae a fost angajat dl profesor G. Chelaru dela liceul Lazăr.

Correspondent.

Un cântăreț.

— Documente omenești. —

Ni-se scrie:

La 26 Decembrie, în prima zi a Crăciunului ungueresc, patrioții din Jara, comună așezată lângă podul Burului, pe drumul, ce duce în Munții-apuse ai Ardealului — au organizat un »bal de Crăciun«, sub auspiciile »Olvasó-Egylet«-ului de acolo. Balul a fost cu program. Punctul 10 din acest program a fost: »Dalok, énekli Dr. Giurgiu János ur, zenekarkésret mellett« (cîntece, cîntate de dl Dr. Ioan Giurgiu, cu acompaniament de orestră).

Acest domn Giurgiu, fost stipendist al societății »Transilvania« din București, a fost pe la Paris și cu prilejul jubileului fiieratului Iosif Vulcan, redactorul »Familiei«, i-a prezentat ca șef și trimis al tinerimei o mulțime de lente și albumuri — drept omagiu al tinerimii.

Pînă la Paris și după întoarcerea sa de acolo acest domn Giurgiu a fost conducător autorizat al tinerimei.

Și azi?

Este avocat român naționalist și cîntăreț de baluri patriotice. (Vezi fișuca »Aranyosvidék« dela 24 Decembrie 1910).

Impresii de călătorie.

II*),

Din Viena am plecat, în dimineața zilei următoare, către München. Drumul cel mai scurt duce peste Linz și Salzburg.

Era o zi frumoasă de Octombrie, de-și era mai mare dragul. Mersul repede, furtunatic al trenului mi aducea înainte, într-o pîrindare caleidoscopică, locuri și ținuturi de toată frumusețea. M'am așezat la fereastra cupeului și sorbeam, nu alta, impresiile nouă, surprinzătoare, pe cari mi-le dădea această parte de lume necunoscută mie.

Plecăm dintr'un colț de lume, unde întunerecul și sărăcia țin sufletele încătușate — și intrăm acum, cutremurat de emoții, în țările cu lumină și cu bogăție ale apusului.

Drumul dela Viena până la München a fost pentru mine o adevărată revelație.

Văzusem pe aici, ce nu mi-a fost dat să văd pe la noi.

Câmpii roditoare avem și noi, în țara noastră, și avem și noi ținuturi cu privescții frumoase, de să le cauți pînă pe aici. Grădina de frumuseți, ca Ardealul nost, să tot cauți. Avem atât — și că e ne lipsesc, Doamne! Sărace satele noastre, cu ferestrele mici cât pumnul și cu coperișul de paie, și bieții oameni dela sate, cari muncii ca via și trăiți, ca vai de capul vostru! Bet sat al meu, de câte ori mi-a răzărît în suflet icoana ta sfâșietor de dureroasă, în acest drum!

Dela Viena trenul părăsește din nou alvia Dunării. Ține linia dreaptă pînă la orașelul Melk unde iarăș se apropie de Dunăre. De aici cotește în jos, pentruca la Linz iarăș să atingă, pentru ultima oară către München, apele Dunării. De aici dela Linz scoboară prin ramurile nordice ale Alpilor austriaci, spre Salzburg, orașul de granită între Bavaria și Austria.

Ajung aici, după un drum pe care n'o să-l uit niciodată, după amiază la orele patru. Deși nu eram hotărît să mă opresc aici, totuși situația romantică a acestui oraș și comunicanța ce mi le dăse pe tren un salzburgian, ambițios pe orașul lui, mă îndemnară să-mi întrerup călătoria pînă în ziua următoare.

Orașul zace de ambele părți ale Salzburgului, un afluent al Dunării. Are o situație de un pitoresc splendid, cum nu știu să mai fie al doilea oraș. E locul de naștere a lui Mozart; casa în care s'a născut stă și acum.

Seara mi-a fost dat să aud »Glockenspiel«-ul un fel de curiosum al Salzburgului. Sânt vre-o 36 de clopote, cari sună armonice de trei ori la zi pe 26 melodii, dintre cari șase sânt tocmita de însuși Mozart.

Deasupra orașului, în stînga Salzachului, stă la o înălțime amăritoare, pe vârful »Kapuzinerberg«-ului, o fortăreața din veacul XI-lea. Tren funicular duce pînă în vîrf. Am regretat mult, că din cauza vremii înaintate nu m'am putut sui.

Oraș cu periferie mică, am putut să-l bat, pînă seara la orele 10, în lung și lat. Biserici multe și otele surprinzător de numeroase. Semn că e oraș catolic și că e foarte cercetat de turiști.

Dimineața am plecat mai departe, în cap cu simfonia clopotelor salzburgiene și în suflet cu icoana fermecătoare a acestui oraș austriac.

De aici înainte alt tren și alt zămănt.

Tot o zi frumoasă, liniștită, caldă de Octombrie. În mersul potolit al trenului de persoane, am putut să gust în toată tihna frumusețile pe cari această lume nouă, necunoscută mie, mi-le scoala înainte.

Dela Salzburg trenul trece prin partea de sud a platoului bavarez, unde mai ajung încă revărsările cele mai nordice ale Alpilor salzburgiani!

Partea aceasta a Bavariei e de toată frumusețea. Adevărată grădina. Nici nu mi așuc aminte de vre un ținut, care să mi fi plăcut așa de mult ca această parte a Bavariei. Dela München până la Salzburg nu e așa mare distanța 4-5 ore cu trenul. Nici nu știu cum a trecut vremea pe lângă

atatea frumuseți și curiozități pe cari le vedeam. Trenul trece pe lângă vre-o 20 de localități, deși sate cele mai multe, totuși toate cu înfățișare de oraș. Case țărânești de piatră, nici una cu parter, toate cu etaj, chiar și cele țărânești pînă și cele împărășite pe hotare încă par a adevărate curți domnești. Pînă nu mi-s'a spus de unul din părțile locului, n'am putut să cred, că acele ar fi locuințe pentru țărani.

M'am întrebat, ce pot face nemții acestia cu case așa mari și cu atatea chilioi. Ma uitam la ferestrele sănătoase, rumene, înd stultite ale »banerilor« de aici. Și mă gîndeam, cu multă durere, la colibe noastre de acasă și la bieții oameni dela noi.

Trenul trece pe lângă lacul Chem, cel mai mare lac al Bavariei, unul dintre locurile predilecte de vilgiatură al nemților. La orașelul Rosenheim trece peste Inn — și de aici o svărită bună pînă la München.

La trei d. a. sîntem ajunși. Orașul m'a cucerit la prima vedere: străzi largi, circulație potolită, parcuri multe, clădiri frumoase. Săpăna primă mi a fost un trapad neînțeles căutarea de cvarțir, înscrierea la universitate și potolirea primei curiozități ce o ai totdeauna într'un oraș necunoscut.

Münchenul e orașul artelor și a putea zice, tot așa de bine și al berel. Bere bună ca aici nu găsești nicăiri. Și tîntă pe d'asupra. Să ai numai »pf-ming« i în buzunar și mai ales gât bun, că »ma-se-urite au de unde veni. Mi am ales, anume, acest oraș, fiindcă mi-se spusese, că e un adevărat cuib al artelor. Că e adevărat țivar al berel, aceea o știam eu de mai înainte. Și nu mă răiesc.

Sânt aici aproape de o lună. Am văzut multe, câte nu am văzut într'alte locuri și de arăndut. Și am gustat mai ales berea arduța, în toate colurile în care se vinde aici.

Am rămas încântat la culme de muzicele, de pirotecțiile și guprotecțiile de pe aici, dar în același vreme am rămas fermecat și de bunăta berei, cum n'o găsești ni în altundeva. Neamțul cumine în felul lui îngrijindu se de arte, nu uită să se îngrijască în aceeși vreme, și de mijlocul cel mai eficient al »emoționabilității«.

Cursurile universitare, după obiceiul german, s'au început abia la sfârșitul lunii Octombrie. Înscrierile au ținut, oficios, pînă în 8 c, de fapt nici acum nu s'au încheiat. Clădirea universității e de toată frumusețea. Ordine și curățenie la culme. După universitățile, pe cari le știu, nu mi puteam închipui o școală cu o ordine și cu un aranjament ireproșabil ca aici. Studenții o mulțime, din toate părțile lumii. Turci, Arabi, Americani și tot felul de nații din Europa. Mai des îți lese în cale tipul me, cu ochi inteligenți și sîreți al jaonezului. Imi spunea unul dintre ei, că sânt o mulțime la universitățile din Europa.

Înscrierile merg cu totul altele, decât la noi. Tot asemenea și cursurile. Nici încetele apeluri nominale, nici larma pitulesitoare a studențimii gâlăg oase, nici »é-jen«-urile ce te asurzesc, nici banele scobite, cu desemnuri prea obscene chial și pentru »switzbiat«-uri, nici înexprimabilele locuri cu obscenitatea murdără, a unor cercetători ce nu și-le pot permite decât mâni vulgare și incolte.

Mă gîndesc la Cluj și la Pesta; Viena — cu toate că nemți sânt și acolo — încă nu stă cevaș mai sus. Studenții nemți nu vor fi nici ei ireproșabili în toate. Dar că sânt un element de cultură și de ordine, se vede la tot pasul.

X.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern; Supraveghiere medicală continuă (constantă). — Telefon 88-99. Birou-central, stabiliment medical Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29. Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. 3-5 p. m. Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

*) Vezi Nr. 272.

Gei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile

Székelty și Réti din Marosvásárhely, (Piata Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. — Atelier de primul rang — Mare asortiment de trusouri pentru mirese

Din străinătate.

Apropierea dintre Rusia și Austro-Ungaria.

Presa mondială încercase vara trecută să reducă vizita Țarului în Germania la un act de curtoazie, spunând că aceasta nu va aduce nici o schimbare pe orizontul politic al Europei, cum în totdeauna se practică la astfel de ocazii. Cu toate acestea în demersul celor șase săptămâni ce a petrecut Țarul în Germania s'au clocit multe planuri în umbra culiselor a-renei politice. Rusia încerca o apropiere de triplică, iar Germania o condiționa aceasta dela plecarea lui Jsvolski, ministrul de externe al Rusiei. Jertfa aceasta trebuia adusă cu atât mai mult, că Jsvolski crease la Petersburg o opinie antigermană și politica lui era bine primită la Paris, fapt care nu putea fi tolerat de Germania câtă vreme s'ar fi legat o prietenie între ea și marea Rusie.

Cel dintâi ziar francez a fost „Temps”, care a dat alarma unei apropiate căderi alui Jsvolski. Știrea a fost desmintită, și cu toate acestea Jsvolski a părăsit prototoliul externelor și a plecat ca ministru plenipotențiar al Rusiei la Paris.

Acelaș ziar aduce acum câteva zile știrea că Viena încearcă apropiere de Rusia și rezultatul lungilor desbateri diplomatice a fost că Țarul a invitat pe toți membrii casei domnitoare la vânătoare în Skiernevice.

Se vorbea chiar cu siguranță că moștenitorul Franz Ferdinand va întreprinde o călătorie în Rusia. În legătură cu aceasta combinație se dibuea noua victimă a acestei lovituri de stat. Mai mulți sorți pentru apunere avea însuși ministrul de externe Aehrenthal, care prin căderea sa recompensa pierderea Rusiei suferită cu depărtarea lui Jsvolski, pe urmă executarea lui era cerută și de Germania unde se făcuse odios de pe vremea anexiunii. Căci cu toată deslegarea atât de grea a acestei chestiuni dificile care pe lângă milioanele aruncate ne putea costa și greu simțite jertfe de oameni și sânge. Germania nu-i putea ierta că a îndrăznit să facă politică externă a parte și pândea numai prilejul ca trântindu-l să pună acest portofoliu iarăș sub epitropia sa.

Știrea a fost însă repede desmintită dar se simțea totuș un fel de neliniște înfrigurată cu care se mișca lumea și prin ziare se strecura un fel de regret după acest eminent bărbat care sta să facă cel din urmă pas ca apoi să dispară. Se vorbea chiar de un urmaș al său în persoana lui Berchtold, ministrul nostru plenipotențiar la Petersburg.

De-atunci s'a discutat cu deamănuntul posibilitatea acestei păreri, sau spus nenumărate verdicte și sau croit planuri, dar apropiata cădere a lui Aehrenthal continuă să se mențină la suprafață.

Ziarul „Echo de Paris” în numărul său de azi scrie asupra situației lui Aehrenthal și eventuala vizită a moștenitorului în Rusia următoarele:

Faptul că merge-va oare moștenitorul Franz Ferdinand în Rusia sau ba e de cea mai mare însemnătate politică. De cumva, după cât se colportă, moștenitorul nu va merge la Skiernevice, aceasta va avea mare influență asupra situației lui Aehrenthal. De-cumva moștenitorul va merge în Rusia, situația lui devine imposibilă, căci cel ce a călcat tratatul dela Berlin nu va putea să se mențină, câtă vreme relațiile prietenești dintre cele două țări vor fi restabilite. Și e sigur că Rusia nu va primi prietenia Vie-

nei câtă vreme Aehrenthal va rămânea la postul său.

Semne de reacțiune în Portugalia. În Portugalia se arată semnele unei reacțiuni. În mai multe centre s'au format societăți secrete în vederea restabilirii ordinii vechi, a monarhismului. Această reacțiune a pătruns și în rândurile armatei și se crede inevitabilă o apropiată izbucnire a nemulțămilor. E aproape zadarnică încercarea guvernului de a paraliza încercările monarhice. Nu ajută nici severitatea, cu care cercă se molcomească spiritele nemulțămite. S'au intentat procese cu duimul foștilor reprezentanți ai regimului trecut, cari procese însă se răsbună amarnic. A produs mare agitație în popor procesul pornit în contra fostului ministru-președinte Castro.

Ca un echou al acestor anormale ce domnesc în Portugalia, ziarele din Londra aduc următoarea știre:

Exregele Manuel a petrecut cinci zile în Londra, unde a avut dese întruniri cu roialistii portughezi, între cari marchizul Soveral, exministrul Castro precum și alți aderenți ai monarhizmului. După terminarea acestor consfătuiri, Manuel a plecat la Sandringham, unde a fost primit de regele Angliei.

INFORMAȚIUNI.

A R A . 29 Decembrie n. 1910.

— **Un nou colaborator distins.** *Anunțăm cu multă plăcere, că începând cu numărul de azi intră în șirul colaboratorilor noștri permanenți, eruditul nostru compatriot, dl. Dr. Sextil Pușcariu profesor la universitatea din Cernăuți.*

Foiletonul nostru în anul următor va fi locul de întâlnire a celor mai distinse condeie din toate provinciile românești. Vor colabora în mod regulat, d-nii I. Agârbiceanu, D. Anghel, Bogdan-Duică, Ilarie Chendi, Alexandru Ciura, E. Gârleanu, Octavian Goga, Ioan Gorun, Nerva Hodoș, Sextil Pușcariu și I. U. Soricu.

— **Porniri curioase.** Vienezii români au luat apărarea dlui Aurel C. Popovici împotriva „Tribunei”. Dar Vienezii au făcut o greșală, sau cel puțin o scăpare din vedere, când n'au observat, că nu „Tribuna” a atacat pe dl Popovici, ci *acesta s'a năpustit*, cu toată furia, împotriva noastră! Ceea-ce s'a scris la noi nu a fost decât legitima noastră apărare împotriva unor patente calomni și neadevăruri și o desvălire limpede a unor detestabile apucături ale dlui Popovici. Dl Popovici n'avea decât să răspundă singur, să-și recunoască absurditățile de stil și de fantazie debitate în contra noastră și noi încetăm orice discuție. Dar găsim că pretențiunea d-sale și a ori căruia, ca să lăsăm nespulberate calomniile, este enorm de ciudată, iar refugiul d-sale la aderențe și la voturi de încredere, o procedură destul de semnificativă! *El dă și tot el tipă*, — acesta nu mi se pare a fi sistemul cel mai curajos pentru un luptător politic!

— **Osândirea dlui Dr. Aurel Vlad.** Judecătoria de ocol din Timișoara osândise pentru vătămare de onoare, la 400 coroane pedeapsă în bani pe dl Dr. Aurel Vlad, fostul candidat de deputat al cercului Caransebeș, pentru că în vorbirea sa de program ținută în Bozovici, fiind întrerupt

de faimosul pretor Sipos Tibor i-a răspuns fără ca să știe cine-a fost respectivul, »murdar, mișel« (pizok, gazember).

Curtea de apel din Timișoara a confirmat sentința aceasta.

— **Societate dramatică românească.** Din București ni-se scrie: Dumineca trecută domnul Al. G. Florescu, cunoscutul și apreciatul autor dramatic, a convocat la d-sa pe autorii dramatici, spre a pune bazele unei societăți. Au răspuns între alții doamna C. Hodoș și d-nii Alexandrescu-Dorna, Bacaloglu, Ludovic Daus, G. Diamandi, Duțescu-Duțu, V. Eftimiu, Herz, G. Ranetti, Rosetti Max, Roșca.

După citirea proiectului de statute de către dl Roșca, autorii prezenți au numit o comisiune alcătuită din d-nii G. Diamandi, A Florescu și G. Ranetti, cari să prezinte statutele definitive.

— **O deputațiune la ministrul Hieronymi.** O deputațiune din comitatele Sătmar și Ugoșcia a fost Marți la ministrul de comerț Hieronymi, condusă de un prefect, doi vicespani, trei deputați și diferiți alți notabili. A făcut senzație modul sumar cu care a tratat ministrul onorata deputațiune. Scena s'a petrecut astfel: Fișpanul Csaba: Excelență, deși ni-ați refuzat odată, ni-am luat voie să vă aducem o nouă rugare în chestia căii ferate Halmi-Bik-sad, de mare importanță pentru comitatele Sătmar-Ugoșcia.

Ministrul (ridică din umeri). Chestia acestei căi ferate este o chestie de drept. Acolo avem deja o linie și legea oprește concesionarea unei a doua linii. Voi examina cererea, dar nu făgăduiesc nimica.

(Mișcare între membrii deputațiunii).

Ministrul (voia să plece, se întoarce acum). A fost într'adevăr de prisos să veniți atâția înși. Erați destui și trei înși.

Vicespanul Hervay. Pentru ținutul nostru e o chestie de existență...

Ministrul: Ei, cum puteți spune așa ceva! Deputatul Barta (întrerupe). Ne referim la opinia publică...

Ministrul: Lăsați-mă în pace, d-lor, cu opinia publică, eu am avut un prieten care voia și tifosul să-l vindece cu opinia publică.

Szentivány: Totuș, e un interes public...

Ministrul: De ar fi fost vorba de interes public, ați fi venit mai puțin. Mai curând cred că e interesul cătorva.

Barta Ödön: Vă rog, Excelență, să nu fiți preocupați.

Un cetățean: Toți ne prăpădim!

Ministrul (îndepărtându-se): Judecați cu cumpăt situația.

Un cetățean (strigă după ministrul): Ce va fi cu poamele!?

Ministrul: (contrariat se întoarce). Cu ce poame?

Un cetățean: Am cerut dela guvern să fim ajutați în cultivarea pomăriiului.

Ministrul (Enervat): Nu-mi spuneți astfel de lucruri. În ținutul d-voastră nici nu cresc pomi fructiferi. (Se îndepărtează indispus).

Așa s'a petrecut scena cu deputația. Mutatis mutandis scena s'ar potrive și la situația noastră. Și la noi, dl Goldiș își închipuia să decidă cu Borcutia asupra chestiei dacă sânt ori nu bune ideile „Tribunii”.

— **Portul românesc la o producție străină.** În 8 Ianuarie n. 1911 se dă în Moravia un mare concert, după care urmează o minunată expoziție vie a porturilor tuturor naționalităților din Europa.

Comitetul de aranjare al marelui concert a rugat pe dna văd. N. Radu din Beiuș, să-i procure 3 costume de femei române și 3 de bărbați. Dna Radu a câștigat 3 din cele mai frumoase costume femeiești și 3 haine de călușeri români (ceste din urmă dela dl Ion Lăzăroiu, comerc. în Orăștie).

și le trimite, spre a fi drăguț reprezentată și națiunea noastră românească la acel concert al tuturor naționalităților.]

— Ziar politic intransigent la Caransebeș. Corespondentul din Caransebeș ne scrie, că cu anul nou va apare un nou ziar român intransigent la Caransebeș sub direcțiunea dlui Dr. N. Ionescu avocat.

»Drapelul».

— Ungaria liberă de holeră. Azi s'a publicat următorul comunicat semioficios: Cazurile de holeră în timpul din urmă au fost foarte rare. Dela ultima îmbolnăvire a trecut mai mult decât cinci zile. — În urma acestei constatări, ministrul de interne a adus la cunoștință ministrului de externe faptul, că Ungaria este liberă de holeră. A cerut comunicarea acestei constatări și statelor cari au introdus unele restricțiuni față de noi.

— Curuni. Ioan Filip, candidat de preot, cu Ana Simu și Iosif Drăgoiu, candidat de preot, cu Cornelia Simu căsătorii.

Felicitările noastre!

— Serbările jubilarie ale Italiei. De primăvară Italia se pregătește de serbările jubilarie dela fondarea regatului de azi și în legătură cu acestea se va aranja și o importantă expoziție universală. Se fac mari pregătiri pentru reușita acestor serbări și contrar știrii lansate zilele trecute de un ziar parisian, că împăratul Wilhelm nu va merge la Roma astăzi se dă o desmințire acestui svon. Partea cea mai mare a invitațiilor pentru participarea la serbări, se vor trimite curților europene numai în primăvară.

— Cuminecătura înveninată. După cât se anunță din Petersburg — într'un sat din districtul Peterhof mergând mai mulți țărani la biserica luterană ca să se cuminece, după ce s'a împărțit cu sfânta taină, treizeci și doi dintre ei au căzut grămadă în curtea bisericii și s'au sfârșit în cele mai grozave chinuri. Făcându-se cercetări s'a constatat că țărcovnicul turnase în potir bromură de caliu în loc de vin. O știre ulterioară spune că numai trei oameni au rămas victima atentatului.

— Documente furate. Într'un număr trecut am făcut amintire despre furtul întâmplat la legațiunea otomană din Sofia. Am scris, că documentele furate se refereau la convențiunea militară ce s'ar fi încheiat în vară între România și Bulgaria. După o telegramă din Sofia, regatul Turciei confirmă întâmplarea furtului, iar referitor la documente spune că documentele furate n'au nici o importanță.

— O idee și o delapidare. Baronul Raib din Stockholm a egat azi de-a-ârdul pentru întruarea ideii sale, de a înființa o mare casă a pensului, pentru popor. Neocupându-se parlamentul cu planul său a hotărât convocarea unui mare congres. Pentru acoperirea cheltuielilor a deschis o coleră publică, încasând în timp scurt peste o sută de mil de franci. Nu de mult s'a și înut congresul. Baronul luând cuvânt a arătat marea ideii sale, precum și beneficiile de cari se va împărții poporul. A mai spus el multe, dar vorbirea lui n'a înșuflețit, după cum credea el. Ba ce e mai mult s'au găsit și bărbați cari au îndărnit să i ceară socoteală despre sumele în cesare, cari s'au ridicat în timpul din urmă la vre-o trei sute de mil de franci. Pe baron l'a prins neplăcut puț na încredere arătată, s'a supărat, s'a mâniaț iar după ce l'a pretins și mai departe drea socoteleii, indignat de această purtare mojicească, a părăsit sala. S'a urcat într'un tren și drumul în Elveția. Făcându-se controlarea casei s'a aflat că apostolul unei noi idei a cheltuit peste două sute de mil pentru scopurile sale particulare.

Congresul apoi s'a ridicat nehotărându se nici chiar asupra pașilor, cari se vor face contra baronului delapidant. Baronul a dispărut, dar în locul lui a rămas ideea, care va preocupa însă mințile multor oameni idealiști.

— Orville Wright despre meetingul aviatic din primăvară. Am amintit și noi în timpul său despre marile meetinguri aviatic, ce le vor aranja în primăvară două ziare europene »Le Journal» din Paris și »Zeltung am Montage» din Berlin. Cunoscutul aviator american Orville Wright s'a exprimat despre aceste meetinguri în următoarele:

Nu m'am ocupat până acum cu ideea acestor meetinguri, dar sânt convins că aviatorii vor zbura din Paris la Berlin. Apoi la Bruxelles și la Londra, de unde o vor lua iar spre Paris. După cât știu cu acest meeting va întrece pe toate de până acum Meetingurile de automobile, aranjate acum vre-o zece ani, a dat un avânt puternic sportului și dezvoltării industriei de automobile și astfel cred că nu mă înșel dacă spun că viitoarele meetinguri din primăvară vor aduce acelaș rezultat pe terenul aviatic.

Căci progresele mari, în cari se vor ținea, învoaivă străduinți de asemenea mari din partea piloților, dând totodată oaze și fabricanților de a se putea convinge de trănicia fabricatului lor. Dar punctele de vedere tehnice dispar pe lângă cele morale. Fie și distanțe mari între punctele, cari trebuie să ajungă, întrecerea aceasta aeriană va fi privită de mulțime de oameni, așa că se poate spune că meetingul va avea un caracter de propagandă.

Eu nu voi lua parte la meeting. Am abia de mult de aceste g'orii, fo'olind întreg timpul disponibil pentru studiul Sperez însă, că compatrioții mei se vor folosi de această ocazie și vor lua parte la mărețele meetinguri în număr complet.

— Vinătoare în aeroplan. Un ziar parisian aduce vestea curioasă despre o vinătoare de rațe sălbatice, făcută în aeroplan. Vinătorul a fost însuș cunoscutul aviator Latham, care își petrece vremea într'o localitate din California, bogată în rațe sălbatice. — Lucru ușor și a luat o pușcă cu două țevi și drumul... în aer. De zbirnăitul puternic al motorului s'au speriat rațele cari și-au părăsit ascunzișurile din trestii, luând zborul în diferite părți. Latham le-a urmărit cu aeroplanul, iar când s'a apropiat de ele a descărcat pușca. Prima împușcătură n'a nimerit, dar celelalte au omorât vre-o zece rațe. Atenzând, Latham a spus, că vinătoarea în aer este o plăcere demonică. E un simțământ straniu, goana nebună după paseri, iar când slobozi pușca te cuprinde o emoție neînțeleasă.

— Descoperirea unei bande de anarhiști. Din Londra se anunță că poliția de acolo a dat în mod întâmplător de urmele unei bande întinse de anarhiști. Într'o cameră din suburbiu Ostend s'a împușcat un individ necunoscut. Aducându-se cazul la cunoștința poliției, — s'a deschis momentan o anchetă. Comisarul cercetând locuința a aflat o mașină pentru fabricarea bombelor — și multe hârtii compromițătoare. S'a scos la iveală ramificațiunea întinsă a unei bande de anarhiști, cari trăiau în Londra prin furturi, hoții și tâlhării, adunând astfel banii necesari pentru fabricarea bombelor, destinate partidului terorist din Rusia. Au fost deținuți mai mulți complici. În urma acestei descoperiri domnește între populația din acest suburbiu o mare panică. S'a cerut guvernului să ia măsuri mai energice contra imgrășilor, iar străinii să fie supuși unui control mai strict.

Guvernul — se crede — că va îndeplini această cerere, îngreunând mai ales așezarea emigranților ruși.

Bucătăreasă pensionară. S'au văzut până acum nenumărate soiuri de indivizi cari trăiesc viața ticnită de pensionari, dar nu s'a mai pomenit niciodată ca o bucătăreasă să fie scoasă la pensie. Cu toate acestea s'a întâmplat și ciudățenia asta. Căci după cât se scrie din Londra, comisia sanitară de aci a pensionat de fapt pe o durdulie bucătăreasă, abea ajunsă la vârsta de patruzeci de ani. Preastimata se îmbolnăvise de febră tifoidă, dar însănătoșindu-se a ajuns un depozit mișcător al baciliilor acestei epidemii, cu toate că încolo e în toată fire. Pe unde a fost angajată pretutindeni a erupt primejdiosul flagel și din câți au mâncat din bucatele gătite de ea

nici unul n'a scăpat teafăr. Curioasa pensionară se pare că se va bucura încă multă vreme de beneficiile metehnei sale.

— Pentru că nu-ș dă nevasta la școală. Un caz unic în fr-un sat s'a întâmplat zilele trecute în comuna Chiligaz. Țăranul Muntean Petru a luat în că știe pe fata de paisprezece ani a primarului. Căsătoria s'a făcut firește numai cu permisiie specială. Tânăra nevastă însă nu-ș făcuse anii reglementari de școală și într'o bună zi bietul Muntean s'a pomenit cu o provocare din partea antistiei comunale, ca să-ș dea nevasta la școală. Omul a stat și s'a socotit, pe urmă a luat hotărârea să-și dea nevastă bună pace. Las' că mai erau și ceva momente fizice la mijloc, cari ar fi împledecat-o să cerceteze școala. Legea însă-i lege și Muntean a fost dat în judecată pentru contravenție. Având însă în vedere diferite circumstanțe atenuante i's'a dictat pedeapsa minimă de o coroană în bini.

— Moartea ziaristului Ivor Kaas. Ieri dimineață a murit într'un sanatoriu din Budapesta baronul Ivor Kaas unul din cei mai buni publiciști ai Ungurilor. De tînăr a intrat în ziaristică și s'a distins prin un stil vioi și cu temperament. A fost în mai multe rânduri deputat, cu programuri diferite, reprezentând în ciclul dela anul 1875 - 78 cercul românesc al Hațegului.

— Amintirea Drului Crippen. Amintirea drului Crippen, care și a omorât nevasta într'un mod atât de barbar, neînștește și azi spiritele locuitorilor din strada unde a locuit dânsul. Nu numai că li ocolesc casa, dar trece pe strada cu o oarecare teamă de ororă. Zilele trecute acești locuitori au înaintat o rugare autorităților orașenești, ca să schimbă numele străzii. Autoritățile vor îndeplini cererea locuitorilor, pe cari li urmărește amintirea ucigășului doctor.

— »Agitator» achitat. Din Timișoara primim știrea, că ieri tribunalul de aci a achitat pe dl Vasile Groza cand. de preot în M. Radna. Dl Groza era acuzat de »gtație» contra nației unguerești. Căci la alegerea de deputați din anul acesta în oșind pe dl Victor Orendi Homenau, candidatul cercului Aradul-nou într'o vorbire ținută în Aljos a bajorit limba unguerească, și a spus, că Ungurii li asupresc pe Români și voiesc să le rapească limba. Martorii în mare parte Români au fasonat pe lângă dl Groza. Tribunalul după energicul discurs de apărare a dlui avocat Dr. Ioan Sucu din Arad și în lipsa de dovezi a achitat pe »agitatorul» primejdios. Procurorul a apelat sentința.

— Germania militară. Prelutindenii e cunoscut spiritul militarist care predomină toate părțile sociale ale Germaniei și poate în contul acestuia se poate trece și faptul ca nenumărate victime cad jertă excesului de zel al miliției și al autorităților municipale. Căci numai astfel ne putem explica și soarta celor nouăsprezece oameni cari stau în arest preventiv pentru că vara trecută au luat parte la manifestațiile sindicaliste din Moabit. Poliția și-a prins victimele ca cu plasa, pe dibuite, și cei cari au avut nenorocirea să cadă în palma autorităților, sânt acuzați că ar fi distrus instalațiile orașului, că a tras focuri de revolver și au aruncat cu pietri în poște. În Germania astfel de delictse se pedesc cu 10 ani de pușcărie. Cei împrișinați însă tăgduiesc acuzele ce li se aduc spunând, că tot ce au făcut a fost numai din apărare contra brutalităților poliției.

Între împrișinați era și unul despre care se zicea că ar fi lovit pe un polițist cu o piatră și l-a rupt urechea. Nenorocitul a încercat să și dovedească nevinovăția și a cerut să fie pus pe picior liber, dar cererea lui a fost respinsă. De groaza sentinței s'a soănzurat și astfel zădul poliției și are deja o victimă înainte de s'ar fi desvâltat ade-vărul pentru constatarea căruia s'a fixat ziua de 9 Ianuarie. Uterior s'a constatat că inculpatul din chestie a fost conștient și din armata din cauză că suferea de perturbații cerebrale.

Cele mai frumos executate daruri de Crăciun și Anul-nou: garnituri pentru îngrijirea minilor, casete pentru piepteni, garnituri de piepteni, cele mai elegante geante de mătasă și piele pentru femei, lornete, giamațane, bastoane de argint, toc de țigări și țigaretete cutii decorate și jucării în asortiment bogat se capată în prăvălia lui H e g e d u s G y u l a, Arad Andrásy-tér No 15.

x Din esenția mea se poate pregăti pe lângă o economisire de 200% ieftin acasă după carte ușor și curat licher, rum, rachiu și coniac. Esență pentru 1 litru 50 fileri. Rachiu alai, Anisette, Piersică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimin, Cafea, Coniac, Maraschino, Roze, Vanilia, Esență pentru 1 litru rum, de amanas și rum de lamaica 32 fileri. Esență pentru 1 litru rachiu de prune, de drojdii și trebere 20 fileri. 1 litru spirt de 96% rafinal 2 cor. 20 fil. Părul cărunt și mustața căruntă se vopsește bine cu vopseana »IDEAL« pentru păr care e nestricăcioasă. Prețul 3 cor. Se află de vânzare în toată coloaia la Fekete Mihály, droguerie la »Iger« în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely).

— **Lozurile Loteriei Reuniunii Femeilor Române din Arad.** »Reuniunea Femeilor Române din Arad« aranjază pentru sporirea fondului de zidire a școlii de fete o **loterie de obiecte**, a cărei tragere va fi în primăvară!

Lozuri se află de vânzare și la Librăria »Tribunei« și la tipografia »Carmen« în Cluj. Prețul 1 cor. plus 10 fil. porto. Recomandat 35 fil.

x Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți, ca cumpărările de Crăciun să le efectuiască la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articli pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trimite mostre din orice articli în branșa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de-a cumpăra.

x **Cele mai potrivite cadouri de Crăciun și Anul-nou** în asortiment bogat din cauza lipsei de spațiu se vind cu prețuri foarte ieftine. Mare și bogat asortiment de sticlări moderne și frumoase, porțelan obiecte de lux și cadre. Fischer Mór, Andrássy-tér 20. Palatul Fischer. Telefon pentru comitat și oraș Nr. 568.

x **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Cisnădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea să execută pentru oficeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebita atențiune asupra reverenzilor proești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

BIBLIOGRAFII.

Imbunătățirile revistei »Lucașfărul«. De la 1 Ianuarie 1911, intrând în anul al X-lea de existență, ne am gândit să introducem următoarele imbunătățiri:

1. Pentru a familiariza pe cititorii noștri cu operele de artă clasice vom da deocamdată patru anexe în colorii pe an, însoțite de explicațiile cuvenite. Vom începe cu Madona Sxiuă a lui Rafael și vom urma cu alte opere din epocă renașterii. Reproducerea în colorii vor fi lucrate în unul dintre cele mai bune institute de arte grafice din Lipsca.

Dacă publicul românesc ne va sprijini bunele noastre intenții, obținând și răspândind revista, avem de gând să dăm în fiecare număr câte o asemenea reproducere în colorii, iar în textul revistei mai multe reproduceri heliografice într-o singură coloaie după operile mai secundare ale artiștilor. Idealul revistei »Lucașfărul« e bine înțeles să ajungă a reproduce în colorii și în heliogravuri operele principale ale artei românești. Întruparea acestui ideal atârână însă numai dela sprijinul publicului cetitor.

2. A doua imbunătățire esențială a revistei va fi adăugul muzical. În fiecare cvartal vom da cetitorilor noștri un adăug muzical, care va cuprinde portretul, biografia, bibliografia operilor unui compozitor roman și reproducerea celor mai bune bucăți din compozițiile lui.

Acest adăug la început va fi numai de patru pagini. Dacă publicul va primi cu simpatie această imbunătățire, mai târziu vom înmulți numărul paginilor la opt, eventual la mai multe.

Adăusul primului număr din anul viitor va fi închinat maestrului G. Dima.

Aceste adăuguri sânt îngrijite de doi oameni specialiști în materie, bine cunoscuți publicului românesc și ca compozitori și anume: de d-nii Tiberiu Brediceanu și W. Șorban.

3. Cu aceste adăuguri și întreaga revistă să sosită în stare bună în mâna cetitorilor, ne am hotărât să dăm revistei o copertă spectacioasă, din hârtie tare, care va fi permanentă în cursul întregului an. Această imbunătățire e cea mai costisitoare dintre toate.

4. Pe lângă cele înșirate mai sus, revista »Lucașfărul« de a 1 Ianuarie va apărea și cu un cuprins mai bogat și mai variat. Vom înmulți numărul paginilor și ne vom strădui să tratăm în fiecare număr chestiunile culturale și sociale la ordinea zilei.

Aceste imbunătățiri, precum și scumpirea hârtiei și a tiparului ne silesc să urâm abonamentele: de la 8 cor. la 12 cor., de la 12 cor. la 16 și de la 20 cor. cor. la 24 cor., iar în România supremam ediția de 12 cor. urcând abonamentele de la 16 cor., la 20 cor., iar de la 25 cor. la 30 cor.

Condițiile de abonament în viitor vor fi declinate următoarele:

Austro-Ungaria:	
1 an	16 cor. Ed. de lux . . . . . 24 cor.
6 luni	8 cor. . . . . 12 cor.
Ediția pentru preoți, învățători și studenți 1 an 12 cor.	
România și în Străinătate:	
1 an	20 cor. Ed. de lux . . . . . 30 cor.
6 luni	10 cor. . . . . 15 cor.

Toate abonamentele sânt a se plăti înainte. Aceia dintre cetitori, cari după primirea numărului 1, de probă, din 1911 nu se vor trimite abonamentul, nu vor mai primi numerilor următoare. Ceice vor reținea numărul 1, fără a se înscris între abonații revistei noastre vor fi obligați a ne trimite prețul lui de 1 cor.

Aceia dintre cetitori, cari ne vor trimite până la 15 Ianuarie abonamentul pe un an întreg, la cerere vor primi gratuit liada tradusă de G. Murnu, a cărei preț e 4 cor. în Austro-Ungaria și 5 lei în România și Străinătate.

Nădăduim că publicul va ști aprecia jertfele ce le aducem pentru cultura românească și ne va dat tot sprijinul pentru realizarea gândurilor noastre.

Red. și Adm. revistei »Lucașfărul«.

La Librăria Tribunei se pot căpăta următoarele Cărți de rugăciuni.

Ciaslov (Orologion) leg. roșie	2-40
« « leg. piele roșie, aurită	4—
« « leg. roșie	2-10
« sau Orologiu	1-90
Manual de cântări bisericesti sau Octoiul mic leg. piele roșie	3-20
Manual de cântări bis. sau Octoiul mic leg.	1-60
Octoiul cel mic	2—
Cele opt glasuri sau octoiul cel mic	1-50
Acaftistul preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni legat în piele roșie	3-20
« « leg. în piele neagră, aurită	4—
« « « brună, neagră și lila cu negru	5-20
« leg. pînză neagră, aurită	1-75
« leg. pînză roșie	1-70
« leg. de os alb foarte frumoasă	10—
« de piele brună	10—
« im de os, albă	2-75
« prea sfintei Născătoare de Dumnezeu și alte acaftiste și rugăciuni foarte evlavioase și de folos	1-20
Patima moartea Domnului și Mîntuitorului nostru Isus Christos. Legătură neagră aurită	2—
Icoana sufletului. Carte de Rugăciuni și cântări bisericesti leg.	1—
« « leg. pînză albastră	2-60
« « « în piele	3-20
« « « catifea bordo cu copcii foarte frumoase	5-60
Rugăciunile școlarilor și cântări bis. pentru școalele populare romine. Alese și întocmite de N. Ștefu, inv.	—50
Mărgăntarul sufletului. Carte de rugăciuni și cântări întocmite pentru toate trebuințele vieții leg. roșie și vinată	1—
Mărgăntarul sufletului leg.	1—
« « « pînză	2-60
« « « piele	3-20
« « « în catifea	5-60
Mîntuirea sufletului. Carte de rugăciuni cătră	

preasfinta Născătoare de Dumnezeu și domnul nostru Isus Christos.	— 80
Carte de rugăciuni în folosul tinerimei de un prieten al copiilor, ed. II a completată	— 24
Cărtică de rugăciuni cătră Preasfinta Născătoare de Dumnezeu prea felositoare pentru tot creștinul	— 20
Taina celor douăsprezece Vineri mari și rugăciune pentru vremuri grele	— 20
Visul Preacuratei și preasfintei Născătoare de Dumn. urmat de cele mai frumoase rugăciuni	— 20
Visul Născătoarei de Dumnezeu ce l-a văzut mai înainte de răstignire	— 20
Epistolă a d-lui nostru Isus Christos ce a trimis-o Dumnezeu din ceriu	— 20
Cartea Sf. Antonie de Padua	— 30
Sfântul Antonie de Padua, pinea Sf. Antonie	— 20
Isvorul îndurării sau onoratul paraclis	— 20

Poșta Redacției.

Roma. Este arast. Adresează-i scrisoarea la redacție. Multe salutări.

V. P. (Cluj). Adresa de mulțumire ne a sosit fără orice continvă. Năștiind cine ni o trimite, am aruncat o în cos. Era mai bine s'o iscățiți cu toți cu numele, nu cu numirea aca colectivă.

I. C. (Sescior). Adresați vă, în chestia tovărășiei, dlui V. Osvodă în Hunedoara (Vajta-Horvay).

A. L. »De aș fi poet« merge cam greu. Poate aitate.

Poșta Administrației.

Ioan Salescu Cornia am primit 7 cor. abonament până la 1/II 1911.

Zenovie Popoviciu Roșcani am primit 30 cor. abon. până la ținca anului 1910.

Redactor responsabil: Iuliu Olurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nicșit și conu.

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente, amite miraculoase, dar, care tind însă numai la despoierea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea on. public asupra preparatelor pe cari, ca și serul »Ehrlich«, a p. of-sorului berlinez, contra molipsirii singelui, medicii le întrebuințează cu succes și pentru aceea Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Șpiritul Inda și Unsoarea Inda

despre cari revista »Kir. Természettudományi közlöny« în Nrul 171 scrie următoarele: »In Ardeal în riuul Olt crește un soi de burete mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosesc cu succes contra durilor reumatice și podagreii și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui Balázsovich Sándor, din Szepiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreaga lumea sub numirea de Șpirit Inda și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că succesul e sigur.«

Dr. Stefan Szász.

Pe baza ex. experiențelor proprii și a vindecărilor succese Șpiritul Inda și Unsoarea Inda, le recomandăm călduros pentru alinarea durilor reumatice și de nervi, pentru că în scurtă vreme i-se obsearvă urmările vindecării.

Dr. cont. Vilmă Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsaffy, medicul șef al poștei reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalussy medicu șef al căitor terate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kálay, medic șef director de spital în Nyiretyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, dir. de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajniss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că Șpiritul Inda și Unsoarea Inda, sunt singurele preparate vindecătoare extern contra reumei, podagreii, durerii de membre, durerii de cap, boslei de nervi, junghiuilor în oasă, mănăcărimei, iar intern cont a lipsei de apetiț, de gât, și contra răgușelei. Unsoarea Inda se folosește numai extern și costă 2 cor. Șpiritul Inda se folosește a at extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului sanitar în fiecare săptămână vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm cetitorilor noștri. Șpiritul Inda și Unsoarea Inda le pregătește Balázsovich Sándor, farmacie la Coroana în Szepiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se căpăta preste tot locul!

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

» specialist pentru dinți artificiali fără pod în »

CLUJ-KOLOZSVAR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plăcere în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Se caută urgent

un corespondent

de limba română, germană și maghiară, absolvent de vre o școală super oară, respective academie comercială, care se aibă și ceva praxă de bancă, se cunoască bine relațiunile institutelor finaciare române din Ungaria și Transilvania și se poată coresponda perfect și de sine stătător. Postul e a se ocupa în tot momentul. Preferiți sunt indivizi tineri, cari știu scie la mașina de scris și eventual stenografează, sau prezintă alte calități favorabile.

Ofertile scrise cu mîna proprie în toate trei limbile susnumite, înzestrate cu documentele, fotografia curriculum vitae, indicînd și pretenziunea de salar, etc., sunt a se adresa către: Direcțiunea institutului Ústrední banka ceskych sporitelon, Filialka v Brne, Břitn, (Moravia).

Cand dat de avocat cu oraxă

afli aplicare în cancelaria avocatului Dr. V. Dan, Sibiu (Str. Măcelarilor 51).

Abonați și răspândiți în toate părțile țării

TRIBUNA

unicul ziar politic național român ce apare dimineața.

Ministerul Finanțelor.

Direcțiunea Comptabilității Generale a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 101863.

22 Noiembrie 1910.

Publicatiune.

A 4-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1908 împrumutul de Lei 70,000,000 se va efectua în ziua de 20 Dec. 1910 (2 Ian. 1911), ora 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiunilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru valoare nominală de Lei 598.500 în proporția următoare:

21 titluri de câte 5.000 Lei	105.000
72 » » » 2.000 »	180.000
149 » » » 1.000 »	149.000
322 » » » 590 »	164.500

571 titluri pentru o valoare nominală de Lei 164.500

Publicul este rugat a asista la tragere.
Directorul Comptabilității Gen. a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

Caut

un candid. de avocat cu praxă

pe lângă condițiuni cât se poate de favorabile.
Dr. Aurel Nyilvan, avocat în Nagysomkút.

ANUNȚURI!
se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribuna«.

Credit pe ipotecă, pe cambie și pentru oficanți mijlocești

Herzog Sándor

A R A D.
Str. Weitzer János 15
Telefon nr. 876.

ALBUM

în amintirea canonicului :

Aug. Bunea

Edat de clericii din Seminarul Bunevestiri

Prețul 7 cor. 30 fileri porto.
Se poate căpăta la Librăria Tribunei.

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografiat »KODAK« în Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur, enănt, nickel, cu penăuă, deșteptătoare, rășeu can-e-arie și de Schwarzwa d. — Mașini de fotografiat și ajustări pentru amatori. Ochelari veritabili Rodenstock Diaphragma. Mare asortiment de sticle periscopice, obiective, lornete, și de alte ob ecte optice. — Prăvălia mea îi stă la dispoziția on. public un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea de sus a ghetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma de recunoștință în anu 1904.

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

Ieftinul tirg de Crăciun a lui

Aszódi

Nagyvárad, Str. Kossuth. (Palatul SAS.)

Adue la cunoștința prea onoratului public din loc și jur, că mi-au sosit din proaspăt fructe sudice. Cormale stăfide, smochine, castane uriașe de Tirol, alune italiene nucii de cocus, portocale dulci ca mierea și lămâi coapte, fructe sudice zaharite, prăjituri admirabile pentru ceai, cele mai nobile soiuri de ceai chinezesc, romuri engleze și franceze veritabile pentru prețuri surprinzător de ieftine. Bogat asortiment de bomboane de Crăciun și Anul-nou. Cafea prăjită proaspăt din 8 mixtori, din care rog on. mușterii să facă o comandă de probă.

Cu deosebită stimă:

Aszódi Mihály

import direct de cafea și ceai din Triest mare negustor de zaharicale.

Numărul telefonului în tot comitatul 635.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente
H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

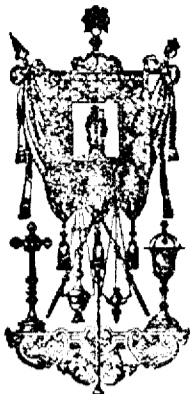
Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— Primi lucrător mijlocesc. —
Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.
Catalog de prețuri trimis gratis și franco.
— Premiat la 6 expoziții. —

Luca K. Alexievits

pregăitor de haine preoțești
NEOPLANTA — UJVIDÉK.

Recomandă atelierul său asortat cu totfelul de recvizite și haine preoțești de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică. Pregătește totfelul de icoane sfinte legate frumos cu aur și mătăasă, steaguri, prapore și altele. Icoana Mormântului lui Christos îl face foarte frumos. La cerere trimite catalog și pre-curant gratuit.

Atelierul cu instalații electrice pentru cuțite și tocilărie — a lui **HUBERT GYÖRGY** Budapesta. Str. Váci 67.

— Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de buătărie în condiții ireproșabile și pr. **Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc.** Pentru barbieri se ascut două brice pe gratis dacă trimit 12 deodată. —

Inele de aur dela 5 cor.

Ceasornice dela 4 c. In sus
se pot căpăta la
Barna Sándor
clasornicar, giuvargiu și optic
Nagyvárad, Str. Zöldfa No 15.

Ceasornice foarte moderne de aur, argint și nickel, lanțuri, cer ei cu nestemate și diamante și inele cu prețuri foarte ieftine. — Pentru fiecare orologu vândut și reparat se dă o garanță de 3 ani — Serviciu conștiințios. **Mare asortiment de obiecte din argint de China.**

ATENȚIUNE.

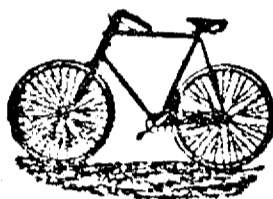
Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați citit aceste anunțuri. —

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățător chimic, broderie, și institut pentru spălătul rufelor cu aburi, în **ALBA IULIA - Gyulafehérvár.** Széchenyi-u. (îngă biserică călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de totfelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Mașini de cusut pentru trebuinte casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.

biciclete și gramofoaane

se pot cumpara cu prețuri moderate

și plătite în rate favorabile la

Bodor Béla

magazin de mașini de cusut și biciclete în

Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebunțare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într-o marime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparatură de mașini

ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vila-telep mellett.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Müntézet, Máramarosszigeten).

Cancelaria: Piața Erzsébet-főier No. 11, ușa 18

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerme, fresco, icoane pe altar, altare construite de icoastase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a orice soi de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostas și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Premiat la Paris în anul 1908 cu diploma de croitor.

Fanta István croitor de haine bărbătești în Cluj—Kolozsvar, Szentegyház-u. No 1.

Își recomandă

atelierul de croitorie
pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de azi, unde se vând cele mai moderne materii de haine din țară, scoțiene și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine pardesii, paltoane ușoare și de iarnă, precum și cojoace (bonzi) pentru oraș, ș. a.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 818. —
Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Jószefváros, Bonház-u. 14. —

Primește totfelul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arlapuri p. trier. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiță. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Filtre magnetice. Unsoari. Material de condensajune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

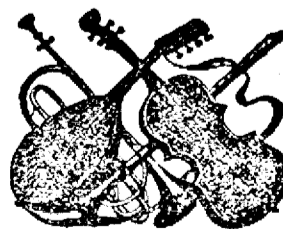
— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 818. —

Babós Béla

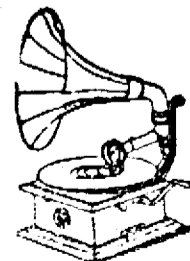
fabricant de instrumente muzicale în

Sibiu, (Nagyszeben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu.

Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țiter, clarinete, harmonice, și totfelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de Gramofoaane în diferite mărimi, precum și Scala Record. Mare asortiment de plăci pentru gramofoaane cu prețuri ieftine. Comandele se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

Avis!

La **FĂGETANA** institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Facet (Facet) *contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încopiate cu asigurare de viață« într-o ducă la susnumitul institut —, suma de*

1000 coroane adecă unamile coroane.

Primirea atârna însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane contra căreia se asigură 50 000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Deci contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul t-se dă prielul de-o parte la aceta, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura tratul liniștit în viitor, iar de altă parte aceiacă la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru traiul vieții.

Pe baza acestor depuneri insușitul „Făgetana” acoardă și împrumuturi. — Femeii și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. Membrii din provinciile prim se cecuri cu care pot plăti gratuit taxe e. — Înformațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

Plățile se solvosc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

A este depuneri oriș când se pot abzie și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estrăda deponentului cu interese nu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani oriș când ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadență cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olanexă »Algemeene Maatschappij van Lebensverzekeringen Lijfrente« din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana« institut de credit și economii în Facset.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrica de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magaziei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

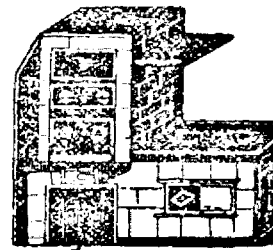
Magazin de pietrii monumentale

fabricate propriu din marmoră, labrador, granit, sienit, etc.

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Atelierul central: Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătiți orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca

scări, coridoare, cerdacuri, grillage, caminuri, porți, ferărie pentru portale și clădiri, de asemenea repararea și prefacerea caselor verthelmlane etc.

aranjament pentru — riev de met l aranjamente pentru bisericile basreliefuri, strungă — in execuție splendidă Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

Dacă voți să cumpărați mezeluri și șuncă — din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

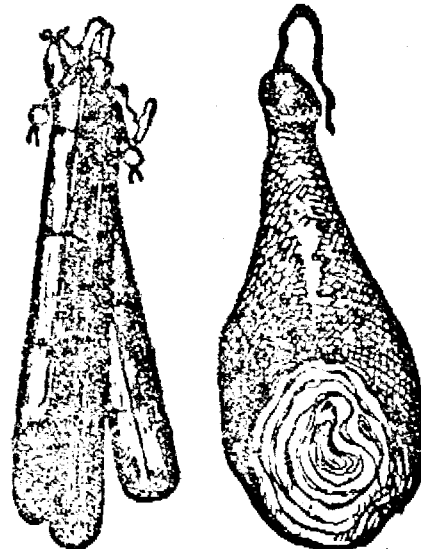
către fabrica de măcelărie și căruțărie cu putere electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLOCKY TESTVÉREK

CLUJ-KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser	—	—	Cârnaș șuncă	—	—	Galantia de mai	—	—
Crnolin	—	—	Rollui șuncă	—	—	Masaic	—	—
Extra	—	—	Ruseco	—	—	Picioar umplut	—	—
Caș de carne	—	—	Rollut ruseco	—	—	Mortadella	—	—
Caș cu măeș	—	—	Paranon	—	—	Goltha	—	—
Cârnași p. v.ători	—	—	Măieș rece	—	—	Mensel	—	—
Cârnași cu sl. p. vânăt	—	—	Caș rece de măieș	—	—	Caș de limbă	—	—
Sa amă de vavă	—	—	Pastete de mai	—	—	Săngerets cu slăină	—	—
Pastete de sânge	—	—	Rollui de pept	—	—	Limbă umplută	—	—
Caș de porc I	—	—	cu felurite umflături ș. a.	—	—	Rollui de carne	—	—
Caș de porc II	—	—	cu sânge, mai, limbă.	—	—	Galantia de v.țel	—	—
Cași de urchi	—	—	Tortă de carne	—	—	Pastete de ciuperzi	—	—
Cartaboș negru	—	—	Crașovean	—	—	Pastete de mai de găsoa	—	—

Comandele, atât cele din provincă cât și cele din loc, se execută prompt și în calitate neexceptionabilă,

Recomandăm preparare propriu, precum și șuncă de Cașovia și Praga, carne fină, slăină albă, afumată, ardeată, fiartă și pentru unsoare și unsoare proaspătă de porc.

Cărnuri proaspete, ș. a. carne de vită, de vitel mare și sugător zilnic carne de porc și de miel dimineața dela orele 6—1 și d. a. dela, 3—8¹/₂.

Atelierul de fotografiat a lui

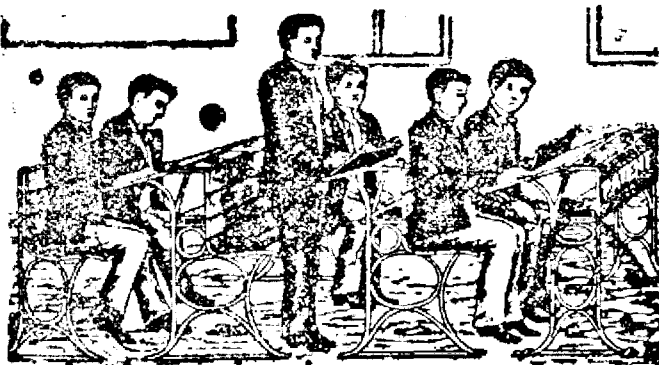
Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firma fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna“ veți avea favor în preturi.

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

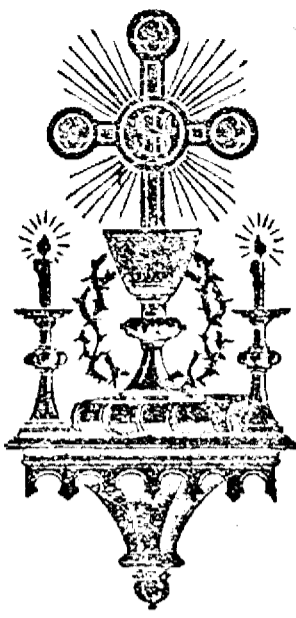
a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

JOSEF JIKELI

SIBIU (Nagyszeben), Strada Cisnădiei 47.

neguțorie pentru articlile de sticlă, porcelan și metal; farfurii și blide înflorate, rame p. icoane și globuri, lămpi, oglinzi, țigle de sticlă etc.

Recomandă scule bisericești:

Cupă și vas de botez; Potire argintate și pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Crucii; Sfesnice de altar, Candelabre ș. a. Ieftin de tot: **Candelabru aurit** pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot prețul 43— Coroane. — La dorință servește cu catalog gratis și franco. — Telefon 190.

F. Stoiber

mănușer

Heltauer-g 57. SIBIU. (Nagyszeben.)

Mare depozit de mănuși de piele glacé, svedeză, nappa și alte pieluri fine. Dantele de mătăsă și zăbranic, mănuși. Totfelul de bandage pentru hernie simple și duble, diverse centurione de tot felul, bandagii, apoi ciorapi de bărbați și de femei și ruf. Aparate pentru îndreptarea corului pia copii și fete, cordoane

pentru bărbați, dela cele mai simple până la cele mai fine, irigatoare, mașuri de cauciuc, jeturi de cauciuc și perinuțe de cauciuc pentru călătoria în tren, ciorapi de cauciuc, d ferite articole igienice de cauciuc din Franța pentru bărbați și pentru femei. Toate

sind numai de calitate cea mai bună și — în prețurile cele mai ieftine. — **Moșele au prețul redus!**

Din gură 'n gură merge vestea bucuroasă de Crăciun că renumitul atelier fotografic **ERVIN KARGER, Lugos** Strada. Bisericii

deja numai pentru 8 cor. execută după oricare fotografie:

Înmăririi de platină în mărime naturală (Passepartout) ca cadouri de Crăciun. —

Surprindetivă părinții! **Surprindetivă copiii!**

Măsură: 30x40 cm. numai Cor. 8—, mărimea II-a 50—60 cm. numai Cor. 15—, mai mare decât mărimea naturală 64x100 cm. numai Cor. 20—

Renumele firmei mele garantează lucrările artistice; numai lucrări de artă!!

Lucrări slabe sunt escluse! Expediare de 2 ori în 48 ore!

Serviciu prompt și conștiințos. Lucrările neconvenabile să mi-să retrimită.

Johann Spiler

fabricant de cuptoare de lut.

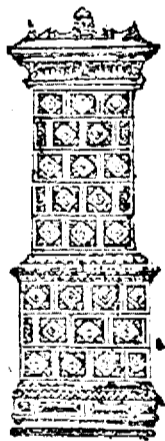
Sibiu - Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențunea on public, că primește pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărare și zidirea vetrelor de fier cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințos.

Comandele se execută imediat.

Telefon 66-82.

FISCHER TESTVÉREK

■ lustruitori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■ **BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.**

Pregătim impresabili oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primam execuția conștiințoasă a ori-ăror lucrări de acest fel, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

Comandele stăt din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințozitate.

Telefon 66-82.

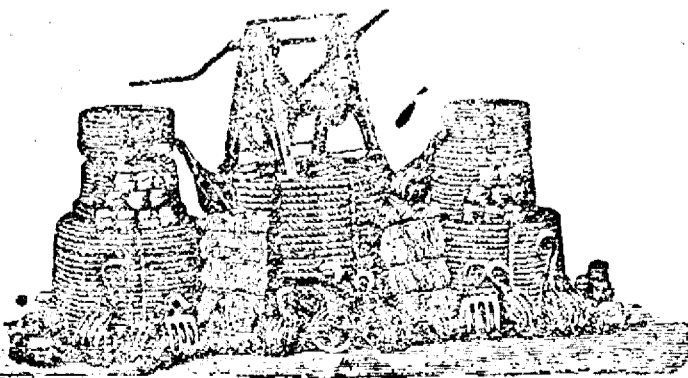

LÁZAR MIHALY, funar, Lugos, Piața Izabella.

Vânzare mare de fabricate de cânepă, in și jută.

Totfelul de funii de cânepă, fir, brații, brații, fire de tort, legătoare pentru mori, burdufuri de cânepă, pânză de jută (pentru pachetare), saci de cânepă in și jută, straine crude și impermeabile. Funării pentru economi: streanguri, căpeștre, funii pentru car, pentru vite, legătoare de snopi, ușoare și pentru mașini de treierat, procovițe p. cai, rețele, mreje p. pescari și leșgan atârșator. Adresa telegrafică: Lázár

la élyás Lugos. — Nrul telefonului 207. Nrul ceului și al cărting la posta Ungară 26142. Toate comandele sunt a se adresa la firma de mai sus.

RELITSCH JÁNOS, atelier de instrumente muzicale în

Versecz

Kudrici-ut 5, colțul străzii Deák Ferenc.

Recomandă în atenția onoratului public din loc și jur, magazinul său de instrumente muzicale provăut cu puteri de prima forță unde se atilă, violi, tamburine, armonice, g. amfoane, tobe, cinele, triaugule, oboe, faute, clarinete, goanre, etc. cari toate se pregătesc și se repară pe lângă prețuri moderate.

Instrumente vechi se primesc pelângă prețurile cele mai mari posibile. Comandele se eieptuieac prompt.

